

Solliciteren in het Cités?

De impact van etnisch en regionaal
gekleurde taalvariëteiten in formele
contexten: een experimentele studie

Laurens Biesmans

Masterproef aangeboden binnen de opleiding
master in de Bedrijfscommunicatie

Promotor: prof. dr. Stefania Marzo
Co-promotor: prof. dr. Laura Rosseel
Academiejaar 2019-2020

16607 woorden

Solliciteren in het Cités?

De impact van etnisch en regionaal
gekleurde taalvariëteiten in formele
contexten: een experimentele studie

Laurens Biesmans

Masterproef aangeboden binnen de opleiding
master in de Bedrijfscommunicatie

Promotor: prof. dr. Stefania Marzo
Co-promotor: prof. dr. Laura Rosseel
Academiejaar 2019-2020

16607 woorden

Inhoud

Inhoud	3
Lijst van figuren	6
Lijst van tabellen	7
Lijst van afkortingen	8
Voorwoord	9
Abstract	10
Inleiding.....	11
1 Literatuurstudie.....	12
1.1 Vooroordelen ten opzichte van accenten.....	12
1.1.1 Verklarende modellen: Speech Accommodation Theory	13
1.1.2 Verklarende modellen: Justification-Suppression Model	14
1.2 De invloed van accenten op sollicitatiegesprekken	15
1.2.1 Accents-in-Business-Communication Model	15
1.3 Citétaal	17
1.3.1 De ontwikkeling en verspreiding van Citétaal.....	17
1.3.2 Kenmerken van Citétaal	17
1.3.3 Indexicaliteit van Citétaal	18
1.3.4 Attitudes ten opzichte van Citétaalsprekers	20
1.4 Onderzoeksvragen en hypotheses	21
2 Methodologie.....	23
2.1 Methodeselectie	23
2.1.1 Speaker Evaluation Paradigm.....	23
2.1.2 Voor- en nadelen van de Matched Guise techniek	24
2.2 Onderzoeksdesign	25
2.2.1 Geluidsfragmenten.....	25
2.2.2 Schalen	27
2.3 Participanten	28
2.4 Procedure	28
3 Resultaten	29
3.1 Attitudes tegenover de verschillende accenten	29
3.1.1 Attitudedimensie Status.....	31
3.1.2 Attitudedimensie Dynamisme.....	32
3.1.3 Attitudedimensie Integriteit.....	33

3.2	Kwalificering op basis van accent.....	34
3.3	Etnische achtergrond van de spreker	35
4	Discussie	36
4.1	Limitaties en suggesties voor vervolgonderzoek	38
4.2	Implicaties	39
5	Conclusie	40
6	Literatuurlijst.....	41
7	Bijlagen	49
7.1	Bijlage1: Enquête matched guise test.....	49
7.2	Summary	53

Lijst van figuren

Figuur 1 Continuüm waarop de drie variëteiten (Limburgs, Geaccenteerd Limburgs en Citétaal) op basis van hun accentintensiteit worden geplaatst, van zwak naar sterk.	25
Figuur 2 Screeplot na een eerste factoranalyse.....	30
Figuur 3 Een one-way independent ANOVA voor de variëteiten en status.....	31
Figuur 4 Een two-way independent ANOVA voor de variëteiten, woonplaats en status.....	32
Figuur 5 Een one-way independent ANOVA voor de variëteiten en dynamisme.....	33
Figuur 6 Een one-way independent ANOVA voor de variëteiten en integriteit.	34

Lijst van tabellen

Tabel 1	Overzicht van het aantal jaar ervaring als personeelswerver die respondenten aangaven.	28
Tabel 2	Rotated component analysis. Extractiemethode: Principal Component Analysis (Rotatiemethode: Varimax met Kaiser Normalisatie.	30
Tabel 3	Two-way independent ANOVA. M = gemiddelde, SD = standaarddeviatie, N = steekproefgrootte.	32
Tabel 4	Overzicht van de gekozen voorgestelde beroepen voor elke conditie en de procentuele verdeling ervan.	35

Lijst van afkortingen

ABC	Accents in Business Communication model
ANOVA	analysis of variance
ASI	actual social identity
CUV	contemporary urban vernacular
JSM	Justification-Suppression Model
KMO	Kaiser-Meyer-Olkin Test
MGT	matched guise test
PCA	principal component analysis
SIT	Social Identity Theory
VGT	verbal guise technique
VSI	virtual social identity

Voorwoord

Deze masterproef is het huzarenstukje waarmee ik mijn opleiding *master in de Bedrijfscommunicatie* afsluit. Maandenlang heb ik me verdiept in een onderwerp dat me heeft gegrepen en niet meer heeft losgelaten. Hoewel het niet altijd even gemakkelijk was, ben ik erg blij met alles wat ik eruit heb bijgeleerd. Zowel op persoonlijk als op wetenschappelijk vlak sluit ik deze opleiding af als een beter persoon dan toen ik ermee startte.

Allereerst wil ik prof. dr. Stefania Marzo bedanken voor de mogelijkheid om aan dit onderwerp bij te dragen, en om me steeds te ondersteunen bij mijn vragen en ideeën. Daarnaast wil ik ook prof. dr. Laura Rosseel bedanken voor haar hulp bij het onderzoeksdesign en voor haar uitgebreide feedback op mijn masterproef. Ik hoop dan ook een resultaat te hebben neergezet waar ze oprecht trots op zijn.

Vervolgens wil ik ook graag mijn ouders, vriendin en vrienden bedanken voor hun steun, wijze raad en vooral geduld tijdens zowel mijn masterproef als mijn masteropleiding. Ik kan met zekerheid zeggen dat mijn tweede avontuur in het hoger onderwijs het meer dan waard was.

Ten slotte wil ik ook graag iedereen bedanken die aan dit onderzoek heeft deelgenomen, want zonder hen was het allemaal niet mogelijk geweest. Ik hoop dat we allemaal iets kunnen bijleren van de resultaten

Abstract

In een samenleving waarin globalisering toeneemt en waarin er steeds wordt gestreefd naar gelijkheid, blijft discriminatie op de arbeidsmarkt een actueel probleem. Eerder onderzoek toont aan dat etnolecten en *contemporary urban vernaculars* gestigmatiseerd zijn, en dat ze nadelige effecten hebben op carrièrekansen. Dit onderzoek tracht daarom te achterhalen of ook Citétaal te maken krijgt met negatieve stereotypes die leiden tot lagere inschattingen in sollicitatiegesprekken. Met een *matched guise* test in een *between-subjects* onderzoeksdesign, werden Vlaamse personeelsswerfers en HR-professionals blootgesteld aan drie Limburgse taalvariëteiten. Op die manier konden attitudes tegenover Citétaal, een lichtere variant, Geaccenteerd Limburgs, en het Limburgs met elkaar worden vergeleken. Er werd gekozen om de attitudetest te baseren op drie attitudedimensies, namelijk *status*, *dynamisme* en *integriteit*. De resultaten tonen aan dat er op het vlak van *status* een sterk neerwaartse tendens bestaat van het Limburgs naar Citétaal. Met andere woorden, Citétaal wordt duidelijk lager ingeschat dan het Limburgs of Geaccenteerd Limburgs. Bovendien worden Citétaalsprekers systematisch gekoppeld aan beroepen met een lage status en het statuut van arbeider, waaronder heftruckchauffeur. Daarnaast associeert de gemiddelde beoordelaar Citétaal als geschikt voor beroepen waarbij communicatievaardigheden minder belangrijk zijn. Voor *dynamisme* werden er geen opvallende resultaten geconstateerd, al scoort Citétaal significant lager dan Geaccenteerd Limburgs wanneer de beoordelaar van mening is dat de spreker een autochtoon is. Voor de dimensie *integriteit* konden geen enkele verschillen gevonden worden tussen de drie variëteiten. Deze bevindingen tonen aan dat rekruteringsstrainingen moeten blijven inzetten op het voorkomen van *accent bias* om gelijkheid voor iedereen te kunnen garanderen.

Inleiding

Iedereen spreekt met een accent, en daarom is een accent misschien wel het meest herkenbare teken van een sociale of etnische achtergrond (Mai & Hoffmann, 2014). De manier waarop iemand spreekt, kan dus al snel tot sociale categorisering leiden ten koste van zogenaamde *out-groups* (Abrams & Hogg, 1998; Brewer, 1979).

Niet alleen De Speech Accommodation Theory (Giles, 1973), maar ook het Justification-Suppression Model (Crandall & Eshleman, 2003) bieden mogelijke verklaringen waarom vooroordelen tegenover accenten vaak subtiel zijn en onopgemerkt tot uiting komen. Daarom blijft het een actueel probleem dat zich onder meer op de arbeidsmarkt manifesteert. Zo blijkt uit internationaal onderzoek dat sprekers met een niet-standaardtalig accent consequent op hun uitspraak worden afgerekend, en als minder competent worden beschouwd voor hogere functies. Vooral in Engeland (Kalin et al., 1980) en de Verenigde Staten (Hosoda & Stone-Romero, 2010) werd dit fenomeen onderzocht. Bovendien toont onderzoek in de Lage Landen (Grondelaers et al., 2019; Jaspers, 2008) aan dat accenten systematisch een lager prestige worden toegedragen.

In Belgisch-Limburg toont Marzo (2016) aan dat Citétaal lager in status wordt beschouwd dan Standaardnederlands of het Limburgs. Deze taalvariëteit ontstond uit de vermenging van het Nederlands met de talen die twintigste-eeuwse Zuid-Europese gastarbeiders spraken. Bovendien wezen Marzo en Ceuleers (2011) aan dat Citétaal niet langer een etnolect is, maar zich verspreidt ver buiten de wijken waar het zijn oorsprong vond (Koeman & Marzo, 2017).

Of de sprekers van die taalvariëteit benadeeld worden op de arbeidsmarkt, is tot dusver nog niet onderzocht. Toch maken bovenstaande onderzoeken en bevindingen uit andere Europese landen (Rakić et al., 2011b) het aannemelijk dat Citétaalsprekers gestigmatiseerd worden. Voor Citétaalsprekers zou zo een stigma betekenen dat hun taalgebruik voor verkleinde kansen op de arbeidsmarkt zorgt. In deze masterproef zal dan ook worden onderzocht of Citétaal, in vergelijking met het Limburgs, een negatieve invloed heeft op de beoordeling van een sollicitant.

Het onderzoek wordt uitgevoerd volgens de methode van het *Speaker Evaluation Paradigm*, meer specifiek met de *matched guise technique* (Lambert et al., 1960). Die techniek werd al gebruikt in Marzo (2016) en in Grondelaers & Marzo (2020) om de attitudes ten opzichte van Citétaal te onderzoeken. Het Limburgse regiolect wordt in deze masterproef vergeleken met Citétaal en met een intermediaire taalvariëteit waarin het staccatoritme uit vele etnolecten herkenbaar is, maar waarin verder geen fonologische en grammaticale kenmerken voorkomen die eigen zijn aan Citétaal. Het onderzoek werd afgenomen bij 81 mannelijke en vrouwelijke personeelsswerwers in Vlaanderen.

Voordat deze masterproef ingaat op het experiment, komt een uitgebreide literatuurstudie aan bod waarin de voornaamste theorieën en modellen worden besproken. Vervolgens worden onderzoeksvragen en bijhorende hypothesen geformuleerd, gevolgd door een bespreking van de gebruikte methode. Daarna worden de resultaten gepresenteerd, en besproken in een algemene discussie. Ten slotte worden de beperkingen, suggesties voor vervolgonderzoek en de implicaties besproken. In de laatste sectie wordt een algemene conclusie geformuleerd.

1 Literatuurstudie

Het eerste deel van deze masterproef bespreekt drie theoretische velden die het mogelijk maken om tot een onderzoeksvraag en hypothesen te komen. Eerst definiëren we enkele begrippen die het mogelijk maken om over de belangrijkste theorieën en modellen te spreken, waarna we dieper ingaan op vooroordelen tegenover accenten. Ten tweede worden die vooroordelen in het licht van kansen op de arbeidsmarkt bekeken. We bespreken daarbij de voornaamste bevindingen van eerder onderzoek en situeren ze binnen theoretische verklaringen. In het derde deel van deze literatuurstudie richten we ons op de Limburgse taalvariëteit Citétaal en bekijken we het binnen een internationaal kader van gelijkaardig taalattitudeonderzoek. Ten slotte wordt alle theorie samengebracht om hypothesen te formuleren die het verloop van het onderzoek structureren.

1.1 Vooroordelen ten opzichte van accenten

Zestig jaar geleden, voordat de sociolinguïstiek als onderzoeksveld werd gedefinieerd, vonden Lambert et al. (1960) in hun *matched guise test* al tekenen van vooroordelen tegenover vreemde accenten. Engelstalige respondenten gaven significant minder voorkeur aan Engels met een Franstalig accent dan aan hun eigen accent. Opvallend was dat ook de Franstalige respondenten hun eigen accent minder aantrekkelijk vonden. Dat onderzoek was het startschot voor tal van andere onderzoeken die taalattitudes met deze indirecte methode zouden onderzoeken. Hieronder bespreken we de vier belangrijkste begrippen die het voor dit onderzoek mogelijk maken om onderzoek te doen naar attitudes tegenover accenten.

Accent wordt gebruikt door fonetici om toonhoogte of stress te bespreken, of door orthografen om te verwijzen naar specifieke diakritische zaken. De term wordt echter vooral gebruikt als een algemeen gedefinieerde verwijzing naar sets van onderscheidende verschillen over de geografische of sociale ruimte. Meestal zijn die fonologische kenmerken intonatiekarakteristieken. Wanneer een tweede taal wordt aangeleerd, kan een accent verwijzen naar de overdracht van fonologie en intonatie van de moedertaal naar de vreemde taal (Lippi-Green, 1994, p. 165). Mai en Hoffmann (2014) stellen dat, vanuit een linguïstisch perspectief, iedereen een accent heeft.

Dovidio en Gaertner (2010) definiëren een vooroordeel als een emotioneel gevoel ten opzichte van een persoon, dat is gebaseerd op zijn of haar waargenomen groepslidmaatschap. Minderheidsgroepen met niet-standaardtalige accenten worden geassocieerd met een lager prestige en krijgen vaak te maken met negatieve vooroordelen (Cargile, 2000; Carlson & McHenry, 2006; Coupland & Bishop, 2007; Deprez-Sims & Morris, 2013; Grondelaers et al., 2010; Hosoda & Stone-Romero, 2010; Huang et al., 2013; Kalin et al., 1980; Kinzler et al., 2007; Lev-Ari & Keysar, 2010; Lippi-Green, 1994; Marzo, 2016; Pinget et al., 2014; Rakić et al., 2011b; Wang et al., 2013). Die minderheidsgroepen kunnen bestaan uit etnische groepen, maar ook uit sociale klassen, zoals arbeiders in industriële gebieden (Giles et al., 1970) of zelfs volledige steden (Bishop et al., 2005). Deze spreiding van menig onderzoek over 60 jaar, toont aan dat vooroordelen ten opzichte van accenten nog steeds actueel zijn en dat aanvullende inzichten belangrijk zijn om tot de kern van het probleem te komen.

Een stereotype is een sterk vereenvoudigd beeld dat mensen hebben over andere personen of groepen (Hall, 1997; Weinstein & Mellen, 1997, in Moule, 2009). Bepaalde persoonlijke kenmerken of gedragingen worden dan uitvergroot en als schema opgeroepen. Hall (1997) voegt daaraan toe dat stereotypering een splitsing creëert tussen wat normaal en acceptabel, en abnormaal en onacceptabel is; een kloof tussen 'wij' en 'zij'. Stereotypes hebben twee primaire functies: een kennisfunctie (vertegenwoordigen en stroomlijnen van informatie over groepen) en een rechtvaardigingsfunctie (rationaliseren bijvoorbeeld waargenomen of ervaren groepsverschillen) (Crandall et al., 2011). Sinds het begin van wetenschappelijk onderzoek worden stereotypes beschouwd als een rechtvaardiging van

vooroordelen (Williams, 1989). Stereotypes kunnen niet alleen groepen afbakenen, maar kunnen ook verklaren waarom groepen zo zijn, en waarom ze worden behandeld zoals ze zijn (Yzerbyt et al., 1997). Stereotypes kunnen in de plaats van de oorzaak, ook een gevolg zijn van discriminatie. Ook dat kan verklaard worden met de rechtvaardigingsfunctie van stereotypes (Crandall et al., 2011). Er kunnen stereotypes ontstaan omdat ze helpen uitleggen waarom verschillende groepen verschillend worden behandeld. Een voorbeeld daarvan is een experiment die Schotse studenten ertoe aanzette om te discrimineren ten voordele van Schotland en ten nadele van Engeland (Rutland & Brown, 2001). Die studenten toonden bij een nameting positievere stereotypes van de Schotten en negatievere stereotypes van de Engelsen. Bepaalde theorieën, waaronder de *social dominance theory* (Sidanius & Pratto, 1999) en de *system justification theory* (Jost & Hunyady, 2003), geven bovendien aan dat er stereotypen kunnen ontstaan om de ongelijkheden in groepen te beschermen. Bijgevolg zullen groepsleden met een hoge status groepen met een lage status vooral aan de hand van negatieve stereotypes karakteriseren (Bigler, Brown & Markell, 2001; Sidanius & Pratto, 1999).

Wanneer sprekers van een bepaald accent omwille van een stereotype of vooroordeel door anderen worden benadeeld is er sprake van een stigma, al kent die term meerdere definities. Jaspers (2001) definieert een stigma als een sociale praktijk waarbij een groep personen een andere groep die afwijkt van de norm (door bijvoorbeeld een andere taalvariëteit te spreken) problematiseert. Crocker en collega's (1998) geven een gelijkaardige definitie, en voegen daaraan toe dat de gestigmatiseerde groep een sociale identiteit vormen die minder waarde kent dan de 'norm'. Toch is er geen eenvoudig verschil tussen vooroordelen en stigma's. Crandall en Eshleman (2003) definiëren vooroordelen als "een negatieve evaluatie van een sociale groep, of van een individu waarbij zijn of haar groepslidmaatschap de voornaamste reden is van die negatieve evaluatie." Die definitie overlapt volledig met de definitie die Jaspers en Crocker et al. aan stigma geven. Stone-Romero en Stone (2007) bekijken stigmatisering vanuit een zakelijkere invalshoek. Ze ontwikkelden bij hun onderzoek in organisaties een model om stigma te definiëren als een zwaar nadelige discrepantie, die echt of gepercipieerd is, tussen iemands virtuele en feitelijke sociale identiteit (Stone-Romero & Stone, 2007). Een individu's *virtual social identity* (VSI) is een sociale identiteit die gebaseerd is op kenmerken zoals waarden, attitudes, gedrag, persoonlijkheid en fysiek voorkomen in een sociaal systeem. In het sociale systeem van een organisatie slaat VSI dan op de ideale sollicitant en staat het voor hoe een bepaalde persoon *hoort* te zijn. Hoe een persoon *werkelijk* wordt gezien door anderen, vormt de *actual social identity* (ASI). Een persoon met een niet-standaardtalig accent bijvoorbeeld, creëert aan de hand van uitspraak een beeld dat niet overeenstemt met de VSI. Op dat moment is er een discrepantie tussen zijn of haar VSI en ASI, en kan er sprake zijn van een stigma. In dit onderzoek zullen we stigmatisering beschouwen als het gevolg van discriminatie op basis van een vooroordeel.

Na de definiëring van accent, vooroordeel, stereotypering en stigma, is het mogelijk om te verklaren waarom accenten tot negatieve evaluaties kunnen leiden. De Speech Accommodation Theory (Giles, 1973) en het Justification-Suppression Model (Crandall & Eshleman, 2003) lichten toe welke rol accenten hebben in communicatie, en waarom de effecten ervan negatief kunnen zijn.

1.1.1 Verklarende modellen: Speech Accommodation Theory

De Speech Accommodation Theory (Giles, 1973) stelt twee manieren waarop accenten de evaluaties van ontvangers kunnen beïnvloeden. Bij de eerste, *accent convergence*, heeft de spreker als doel sociale bevestiging te krijgen van de luisteraar. In zo een situatie zal de zender zijn of haar spreekstijl (accent) aanpassen aan de ontvanger, om linguïstische verschillen te beperken. Wanneer een spreker zichzelf wil dissociëren van zijn of haar gesprekspartner, kan *accent divergence* worden toegepast. De nadruk wordt dan gelegd op de verschillen in onderlinge accenten. Een bijkomende manier van accommodatie, *maintenance*, is gelijkaardig aan *divergence*. Het verschil met *divergentie* is dat de spreker dan in zijn of haar stijl spreekt, om authenticiteit of consistentie te houden, ongeacht het communicatief

gedrag van de toehoorder (Bourhis, 1979). Sprekers die aan *convergence* doen, worden over het algemeen positiever geëvalueerd dan sprekers die *divergence of maintenance* hanteren (Giles, 1973).

Binnen *convergence* en *divergence* kan er onderscheid gemaakt worden in opwaartse en neerwaartse trends (Giles, 1973). Om die assumptie aannemelijk te maken, stelde Giles voor dat accenten prestige met zich meedragen. Standaardnederlands kent in het Vlaamse taalgebied dan het hoogste prestige, acrolect genaamd, en regionale accenten een lager prestige, basilect genaamd. Bij opwaartse convergentie percipieert de spreker het accent van de hoorder als hoger in prestige, en zal het taalgebruik overeenkomstig worden aangepast. Wanneer de spreker voor neerwaartse convergentie kiest, percipieert hij zijn accent als hoger, en zal hij meer naar het basilect neigen. In tegenstelling tot convergentie, past de spreker bij divergentie zijn accent in omgekeerde richting aan tegenover de toehoorder. Opwaartse divergentie gebeurt dan wanneer het accent van de toehoorder een lager prestige wordt toegedragen, en de spreker het acrolect verkiest. Neerwaartse divergentie beschrijft ten slotte dat de spreker meer naar het basilect zal neigen, omdat de spreker omwille van zijn of haar accent hoger in status wordt ingeschat.

1.1.2 Verklarende modellen: Justification-Suppression Model

Het *Justification-Suppression Model* (JSM) van Crandall en Eshleman (2003) biedt een relevant raamwerk van standpunten waaruit vooroordelen ten opzichte van atypische accenten bekeken kunnen worden. Het JSM stelt dat verschillende sociale, culturele, cognitieve en ontwikkelingsfactoren binnen mensen een verscheidenheid aan vooroordelen creëren. Dat kan op het vlak van ras, etniciteit, religie, seksuele geaardheid, patriotisme, accent ... wat een 'oprecht' vooroordeel creëert. Volgens deze auteurs is zo een echt vooroordeel een authentieke negatieve reactie die meestal niet direct toegankelijk is, maar die wel elementair en krachtig is.

In het JSM is onderdrukking (suppression) een extern of intern gemotiveerde poging om de expressie of het bewustzijn van vooroordelen te verminderen (Crandall & Eshleman, 2003). Krachten als sociale normen, persoonlijke normen, overtuigingen en waarden onderdrukken dat vooroordeel. Zulke processen van onderdrukking verminderen niet alleen de publieke uiting van vooroordelen, ze beperken ook de uiting ervan in privécontexten tot een minimum. De auteurs stellen dat mensen kunnen onderdrukken door publiekelijk vooroordelen te ontkennen, door sociale controle op de expressie van vooroordelen en door opzettelijke pogingen om bevooroordeelde gedachten en uitingen te controleren. Vooroordelen kunnen omwille van meerdere redenen onderdrukt worden: om een onbevooroordeeld uiterlijk te tonen (extern) of om een onbevooroordeeld zelf beeld in stand te houden (intern). Bovendien willen de meeste mensen niet als bevooroordeeld worden beschouwd of in staat zijn tot racistische handelingen omdat de expliciete en impliciete norm zegt dat 'goede mensen' niet discrimineren of deelnemen aan racisme (Gaertner & Dovidio, 2005, p. 2). Gaertner en Dovidio stellen dat onbewuste vooroordelen en publieke overtuigingen niet worden opgemerkt door een persoon. Daarom is er een inherente tegenstrijdigheid tussen de ontkenning van vooroordelen en onbewuste attitudes, die *aversive racism* wordt genoemd. Ook Gladwell (2005, in Moule, 2009) zegt dat onbewuste attitudes onopgemerkt tot stand komen en dat mensen zich er vaak niet bewust van zijn. Onderdrukking is dus een proces dat zowel bewust als onbewust tot stand kan komen en dat een veld aan oorzaken kan hebben.

Rechtvaardiging (justification) maakt het mogelijk vooroordelen te uiten zonder schuld of schaamte (Crandall & Eshleman, 2003). Een rechtvaardiging is elk psychologisch of sociaal proces dat kan dienen als een kans om echte vooroordelen te uiten zonder te moeten boeten onder externe of interne sancties. Een rechtvaardiging kan gebaseerd zijn op een ideologie, een cognitie, een sociale rol of een sociale situatie die de mogelijkheid biedt om vooroordelen te uiten zonder interne of externe bestraffing. Voldoende gerechtvaardigde vooroordelen worden vaak niet bestempeld als vooroordelen (bijvoorbeeld vooroordelen tegen verkrachters, kindermisbruikers, vijandelijke soldaten) (Crandall & Eshleman, 2003). Wanneer iemand zijn of haar vooroordelen niet onderdrukt, zijn er veel overeenkomsten tussen echte en

gemeten vooroordelen. Bij sterk onderdrukte vooroordelen die moeilijk te rechtvaardigen zijn, is die overeenstemming lager. Motiveringsprocessen dienen om de overeenstemming tussen echte vooroordelen en de geuite vooroordelen te versterken. De auteurs van het JSM geven enkele structurele elementen¹ weer, die verklaren wanneer onderdrukking van attitudes of de rechtvaardiging ervan kan voorkomen. Met het oog op het thema van deze masterproef, worden enkele belangrijke aspecten besproken. Zo stelt het JSM *rechtstreeks cultureel leren* voor. Buurten of wijken kunnen typerende vooroordelen hebben, die bewoners aan elkaar doorgeven en die jongeren delen met hun leeftijdsgenoten. Deze effecten komen vaak heel subtiel tot uiting. Alleen al de samenhang van een sociale groep en negatieve evaluaties kunnen zorgen voor een klassieke conditionering van vooroordelen. Bovendien is zulke categorisering van sociale groepen een alomtegenwoordig cognitief proces dat grotendeels onvermijdelijk is en dat weinig inspanning of cognitieve middelen vereist (Bruner, 1957). Menig onderzoek naar minimale groepen heeft aangetoond dat het gewoonweg categoriseren van *in-groups* en *out-groups* voldoende is om vooroordelen en discriminatie te creëren (Abrams & Hogg, 1998; Brewer, 1979). Voorts presenteert het JSM belangrijke verschillen tussen publieke en privécontexten. Wanneer mensen openbaar gedrag stellen, zijn ze daar ook voor verantwoordelijk. Dat kan zorgen voor minder bewijs van vooroordelen dan bij privé of anoniem (bijvoorbeeld online) gedrag. Overigens willen mensen ook voor zichzelf als onbevooroordeeld overkomen. Onderzoek heeft immers aangetoond dat etnische minderheidsgroepen soms beter worden behandeld dan meerderheidsgroepen (Allen, 1975; Dutton, 1976; Rosenstein & Hitt, 1986). Zelfcontrole voor vooroordelen en hypercorrectie van die eigen vooroordelen kunnen leiden tot voordelen ten opzichte van de gediscrimineerde persoon.

1.2 De invloed van accenten op sollicitatiegesprekken

Een aversie voor vreemde of hybride accenten motiveerde wetenschappers om de effecten ervan op de arbeidsmarkt te onderzoeken. Verschillende studies (Carlson & McHenry, 2006; Deprez-Sims & Morris, 2013; Gluszek & Dovidio, 2010; Hosoda et al., 2012; Hosoda & Stone-Romero, 2010; Kalin et al., 1980; Rakić et al., 2011b; Timming, 2017) hebben aangetoond dat al dan niet onbewuste taalattitudes ervoor zorgen dat sprekers met niet-standaardtalige accenten aanzienlijk minder competent worden ingeschat. Hosoda en Stone-Romero (2010) tonen bovendien aan dat een accent de indruk kan geven dat een sollicitant over zwakkere communicatievaardigheden beschikt. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen van bovenstaande onderzoeken besproken aan de hand van het Accents-in-Business-Communication model (Mai & Hoffmann, 2014).

1.2.1 Accents-in-Business-Communication Model

Om de effecten van accenten in bedrijfscommunicatie te verklaren, ontwikkelden Mai en Hoffmann (2014) het Accents-in-Business-Communication (ABC) model. Dat conceptueel model bekijkt accenten vanuit het perspectief van de ontvanger, die een consument, een potentiële koper of een teamgenoot kan zijn. Omdat personeelsswerfers de opdracht hebben om sollicitanten te kwalificeren als een geschikte teamgenoot, vormt het ABC-model een relevant denkkader om sollicitatieprocedures in te bekijken. Mai en Hoffmann stellen drie centrale aspecten voor, namelijk een *social identity effect*, *activation of stereotypes* en *processing of speech and the message*.

Het sociale identiteitseffect verklaart waarom consumenten accenten toeschrijven aan sociale groepen. Mai en Hoffmann (2014) stellen dat categorisering van sociale groepen kan helpen bij de verbetering van iemands zelfbeeld. Hun redenering is in overeenstemming met de Social Identity Theory (Tajfel & Turner, 1986), die steunt op het feit individuen er steeds naar streven hun zelfbeeld te verbeteren. Dat doen ze door het prestige van de in-group te versterken. Bijgevolg ontwikkelen ze een

¹ Voor meer informatie over de structurele elementen van het JSM, zie de referentielijst van Crandall en Eshleman's (2011) onderzoek.

voorkeur voor de in-group en vergroot de kans dat er ten opzichte van de out-group wordt gediscrimineerd. Dat bevestigen Rakić et al. (2011a) in hun onderzoek naar sociale categorisatie. Een spreker met een vreemd accent stimuleert categorisatie die meestal op een onbewuste manier gebeurt (Rakić et al., 2011b). Daarnaast argumenteren Deprez-Sims en Morris (2013) dat vergelijkbaarheid of *similarity* ook toedraagt aan de inschatting van competenties en inzetbaarheid van sollicitanten. Sollicitanten met hetzelfde accent als de personeelswervers hadden immers de grootste kans om aangenomen te worden. De gelijkenis tussen het accent van de spreker en dat van de ontvanger had een mediërende rol om te bepalen of iemand aangenomen werd of niet. Toch zijn er ook onderzoeken die geen effect vonden (Grondelaers et al., 2010) of zelfs een tegenovergesteld effect constateerden. Pinget en collega's (2014) vergeleken sollicitanten met verschillende Nederlandse accenten en vonden dat sprekers uit de regio Amsterdam voornamelijk de voorkeur gaven aan sprekers uit andere streken.

Het tweede aspect van het ABC-model, activatie van stereotypes, houdt in dat accenten vooraf gedefinieerde stereotypes activeren in het brein van ontvangers. Die stereotypes beïnvloeden vervolgens de beoordeling van de spreker en zijn of haar competenties. De aard van dat mentale beeld bepaalt dan of deze evaluatie positief of negatief is. Edwards toonde in 1982 al aan dat personen die spreken met een niet-standaardtaalig accent of dialect kunnen worden gezien als minder competent, minder intelligent en minder ijverig. Omgekeerd blijkt dat in de Verenigde Staten een Aziatisch accent sterk gewordt gekoppeld aan jobs waarbij technische en mathematische vaardigheden belangrijk zijn (Leong & Hayes, 1990). Dat wijst op een stereotype waarbij Aziaten intelligenter en technisch sterker zijn dan Amerikanen. Later onderzoek (Cargile, 2000; Hosoda en Stone-Romero, 2010) kon die resultaten echter niet repliceren. Cargile (2000) ontdekte dat er geen voor- of nadelen aan het Aziatische accent gekoppeld waren wat technische of mathematische vaardigheden betreft. Hosoda en Stone-Romero (2010) vonden alleen maar nadelen voor Aziatische accenten. Dat accent werd voornamelijk gelinkt aan functietitels met een lage status en waarbij communicatieve vaardigheden niet belangrijk zijn, zoals typist (*data entry clerk*). Ook in Duitsland kwamen Rakíc et al. (2011b) tot gelijkaardige resultaten. Duitse regionale accenten creëerden dezelfde bias die ervoor zorgt dat sollicitanten als minder competent en lager in status worden ingeschat. Dat zou vervolgens bijdragen aan een kleinere kans om aangenomen te worden. Kalin et al. (1980) ontdekten in de Verenigde Staten een sterke interactie tussen etniciteit en jobstatus. Sprekers met het standaardaccent werden het meest geschikt ingeschat voor een job met de hoogste status (ploegbaas), gevolgd door het Duits-Engelse, Zuid-Aziatische en West-Indische accent. Voor jobs met een lage status (industriële schoonmaker) waren de resultaten het tegenovergestelde. Die resultaten wijzen erop dat accenten stereotypes oproepen die van invloed zijn in het sollicitatieproces.

Als derde stellen Mai en Hoffmann (2014) de verwerking van spraak en boodschap voor. Een accent kan volgens dit effect de interpretatie van een boodschap beïnvloeden. Carlson en McHenry (2006) stellen dat gepercipieerde verstaanbaarheid te maken heeft met de sterkte van het accent. Zij tonen aan dat als sollicitanten een sterk buitenlands accent hebben in hun uitspraak van het Engels, de beoordelaars meer problemen ervaren met begrijpen dan wanneer de sollicitanten een zwak accent hebben. Wanneer de beoordelaar meer cognitieve capaciteit kwijt is aan het begrijpen van de boodschap door de manier waarop iets wordt gezegd, blijft er volgens Mai en Hoffmann (2014) minder capaciteit over voor het daadwerkelijk verwerken en onthouden van de boodschap. Van Bezooijen (2000) benadrukt dan ook dat verstaanbaarheidsproblemen door accenten daadwerkelijk een reden kunnen zijn om een sollicitant af te wijzen. Levi-Ari en Keysar (2010) vergeleken identieke boodschappen in standaardaccent met een niet-standaardaccent, met als resultaat dat die laatste als minder geloofwaardig werd beschouwd. Ook Giles (1973) kwam tot de conclusie dat een argument in het standaardaccent een hogere kwaliteit heeft dan wanneer hetzelfde argument in een etnisch accent wordt geuit. Meer recentelijk toonden Dragojevic en collega's (2017) aan dat de intensiteit van een accent een negatieve invloed heeft op evaluaties. Bovendien slaat de verwerking van spraak en boodschap op het gemak waarop informatie verwerkt kan worden (*processing fluency*). Dragojevic en Giles (2016) argumenteren dat bekende informatie

gemakkelijker verwerkt wordt dan onbekende informatie. Dit betekent dat op metacognitief niveau, hoge *processing fluency* een indicator voor vertrouwdheid is en vice versa. Volgens de SIT (Tajfel & Turner, 1986), wordt een gesprekspartner dan als de in- of out-group beschouwd. Metacognitieve processen hebben ook een direct effect op taalattitudes (Dragojevic & Giles, 2016), waarbij moeilijkheden bij het verwerkingsproces van een boodschap volledig toegedragen kunnen worden aan de spreker (Lippi-Green, 2012, in Dragojevic & Giles, 2016). Ruis, zoals een accent, wordt dan beschouwd als onbereidheid of incompetentie om een boodschap over te brengen. Taalattitudes scoren dan lager op de dimensies status en solidariteit.

1.3 Citétaal

Deze sectie bespreekt Citétaal, een Limburgse taalvariëteit die ontstond door interacties tussen multi-etnische minderheden en die de laatste jaren in populariteit toeneemt. Eerst worden de oorsprong en voornaamste kenmerken van de variëteit gepresenteerd, gevolgd door een theoretische situering van Citétaal als taalvariëteit. Tot slot wordt er ingegaan op vooroordelen tegenover Citétaal, dat de kern van dit onderzoek vormt.

1.3.1 De ontwikkeling en verspreiding van Citétaal

Migratiestromen in de afgelopen eeuw hebben geleid tot multiculturele woonwijken waarin er meerdere talen werden gesproken (Rampton, 2011). Ook in het Belgische Limburg waren er na de Tweede Wereldoorlog meerdere golven van migranten die voornamelijk vanuit Zuid-Europa emigreerden om als gastarbeider in de steenkoolmijnen te werken. Die personen werden samengebracht in gemeenschappen die *cités* als naam kregen (vanuit het Franse *cités-ouvrières*) (Marzo, 2017). Zeven wijken werden uitgekozen als huisvesting voor deze migranten, namelijk Beringen, Eisden, Houthalen, Zolder, Waterschei, Winterslag, Zwartberg, waarvan de laatste drie zich in Genk situeren (Aarsæther et al., 2015). Na de eerste stroom van voornamelijk Italianen, volgden er gastarbeiders uit Spanje, Griekenland, Turkije, Marokko en Oost-Europa (Marzo, 2016; Marzo & Ceuleers, 2011). Doordat de volgende generaties van deze bevolkingsgroepen in de Nederlandse taal onderwezen werden, kwam het Nederlands veelvuldig in contact met verschillende andere talen die nog steeds gesproken werden in de Limburgse arbeiderswijken (Marzo, 2016). Daaruit kwam een taalvariëteit voort die veel leenwoorden en uitspraken uit Zuiderse talen kent (Marzo & Ceuleers, 2011). Al snel werd de nieuwe taalvariëteit de omgangstaal in steenkoolmijngebieden, met Genk als de kern ervan. Rampton (2011) karakteriseert zulke taalvariëteit als “een hybride taal die is ontstaan uit het kruispunt van migratie en klasse, sterk gelinkt aan jeugd in indexicale associaties, maar niet in sociale verspreiding, en sterk gerelateerd maar verschillend is van andere talen in de omgeving.” Die nieuwe taalvariëteit draagt de naam *Citétaal*, maar kent meerdere gelijkaardige benamingen, zoals *Cités*, *Algemeen Cités*, *Jongerentaal* en *straattaal* (Svendsen & Marzo, 2015). De auteurs geven aan dat jongeren soms kiezen voor minder voorkomende labels als *kapotte Vlaams*, *Genks* (de taalvariëteit van Genk), *Winterslags* (naar de citéwijk Winterslag) en *Algemeen Beschaafd Winterslags* (als ironische reactie op de term *Algemeen Beschaafd Nederlands*) (Marzo & Ceuleers, 2011).

1.3.2 Kenmerken van Citétaal

Op dit moment is er nog te weinig onderzoek naar Citétaal gevoerd om te stellen dat het aan de linguïstische definitie van een taalvariëteit voldoet (Marzo & Ceuleers, 2011, p. 452). Evenwel bestaat het concept van Citétaal in de gedachten van de sprekers en zij die beweren het te herkennen. Uit Marzo's (2009) onderzoek in scholen blijkt dat bij jongeren tussen 14 en 20 jaar, Citétaal voornamelijk op school en in vriendenkring wordt gesproken. Daaruit blijkt dat Citétaal een informele jongerentaal of sociolect is dat in peergroups wordt gebruikt. Dit suggereert dat het als 'echt' wordt beschouwd door de

gemeenschap die zichzelf definieert als ‘sprekers van Citétaal’ en door mensen die deze personen als Citétaalsprekers categoriseren.

Ondanks de status van Citétaal als geen ‘echte’ taalvariëteit, kunnen zowel de sprekers ervan als buitenstaanders erg specifieke linguïstische kenmerken weergeven (Marzo, 2016, p. 504). Met Nederlands als basis, zijn er in Citétaal invloeden uit het Italiaans, Marokkaans en het Turks terug te vinden (Marzo & Ceuleers, 2011, p. 454). Deze externe invloeden komen duidelijkst tot uiting in de woordenschat (Marzo, 2017). Het werkwoord ‘Scasseren’ voor ‘onzin vertellen’ is een ontleening van het Italiaanse ‘scassare’, dat stukmaken betekent (Ramaekers, 1998). Ook ‘wa make’ met ‘hoe gaat het’ als betekenis, vindt zijn oorsprong in het Italiaanse ‘Che fai’ (letterlijk ‘Wat doe je’). Het werkwoord ‘zetten’ wordt te pas en te onpas gebruikt omdat het Italiaanse equivalent ‘mettere’ een bredere semantische toepassing heeft (Marzo, 2009). Een andere populaire Italiaanse uitdrukking is ‘Mi!’, een afkorting van ‘Minchia!’, dat in Noord-Italië een dialectwoord voor het mannelijke lid betekent (Marzo, 2017). Uit het Arabisch komt de bekende uitdrukking ‘Woelah’, die ‘Ik zweer u bij Allah’ betekent, en ook voorkomt in andere Europese landen.

Niet alleen de woordenschat, maar ook de grammatica, fonologie en prosodie van Citétaal kennen veel invloeden uit Zuid-Europese talen (Marzo, 2017, p. 20). Veel van die elementen komen ook voor in andere etnolecten in Antwerpen (Jaspers, 2008) en Nederland (Grondelaers & van Gent, 2019). Bekende voorbeelden op het vlak van grammatica zijn de overgeneralisatie van de lidwoorden ‘de’ (zoals in de meisje, de liedje) en die (die mooie meisje), en de verbuiging van het adjectief (mooie meisje) (Marzo, 2017). Ook voorzetsels die samenvallen met het werkwoord ‘gaan’ worden regelmatig weggelaten (gaat ge cinema?) (Aarsæther et al., 2015; Marzo, 2009). Hoewel deze elementen doelbewust gebruikt worden, zijn het simplificaties die waarschijnlijk zijn ontstaan in het taalwervingsproces door de allochtone mijnwerkers (Marzo, 2017). Fonologisch is palatalisatie van de ‘s’ een bekend kenmerk. De [s] voor een medeklinker wordt dan [ʃ/sj] waardoor ‘stijl’ en ‘stom’ als ‘sjtijl’ en ‘sjtom’ worden uitgesproken (Aarsæther et al., 2015; Marzo, 2016, 2017; Marzo & Ceuleers, 2011). Ook de [z] voor een [w] wordt soms gepalataliseerd tot [ʒ] (zoals in zijweer) en is er bilabialisatie van de [w] tot [oew] (zoals in waar) (Marzo, 2017). Wanneer sprekers hun uiting meer nadruk willen geven, zullen ze vaker palataliseren dan in doorsneesituaties (Marzo, 2017). Het ontstaan van de s-palatalisatie kan meerdere oorzaken hebben waarover de wetenschap het nog niet zeker is (Marzo, 2017). De sj-klank komt voor in Belgisch en Nederlands Limburgse dialecten die zich ten oosten van de Panningerlijn bevinden. Dat is een isoglosse waarbij de dialecten in gemeentes aan de Oostelijke kant ervan, Duitse invloeden kennen. Daardoor is er soms ook s-palatalisatie op te merken in die dialecten. Wetenschappers betwijfelen echter de waarschijnlijkheid dat jongeren met een migratieachtergrond net dat kenmerk van lokale dialecten hebben overgenomen. In Zuid-Italiaanse dialecten komt de s-palatalisatie immers ook voor in medeklinkerclusters zoals ‘scuola’, dat als ‘sjcuola’ wordt uitgesproken (Marzo, 2017). Daarnaast geeft Ramaekers (1998) aan dat t-deletie van de eind-t niet ongebruikelijk is. Prosodisch wordt Citétaal gekenmerkt door een zogenaamd staccatoritme. Aarsæther et al. (2015) en Marzo (2017) beschrijven het als snelle, sterk geïntoneerde uitingen die elders in de regio niet voorkomen. Hierover is echter nog geen concreet empirisch onderzoek gedaan.

1.3.3 Indexicaliteit van Citétaal

Citétaal wordt niet alleen door allochtone Vlamingen, maar ook door autochtone Vlamingen gesproken (Koeman & Marzo, 2017). Door de jaren heen, heeft Citétaal zich in de citéwijken ontwikkeld, en heeft daarbij het taalgebruik in de volledige regio beïnvloed. Al meerdere generatieslang onderwijzen scholen de kinderen van mijnwerkers en van autochtonen. Omdat Citétaal het bijproduct is van meerdere talen, waaronder het Nederlands (Marzo, 2017), dragen kinderen, jongeren en volwassenen zonder migratieachtergrond bij aan de ontwikkeling van de nieuwe taalvariëteit. Niet alle woorden die uniek zijn aan Citétaal, vinden hun oorsprong dus in etnische minderheidsgroepen (Marzo, 2017). Zo zijn er

Nederlandstalige woorden en uitdrukkingen die worden vervormd, maar hun oorspronkelijke betekenis houden. Het gebruik van 'vies' voor 'zeer', 'scheef gaan' als verbuiging van de uitspraak 'over de schreef gaan', of 'Spijt!' voor 'jammer'/'het spijt me' zijn populaire Citétaalwoorden die geen etnische achtergrond hebben. Marzo en Ceuleers (2011) tonen al eerder aan dat Citétaal tegenwoordig wordt gesproken door jongeren van zowel allochtone als autochtone origine. Zo is er een verschuiving van Citétaal als een etnolect naar een lokale jongerentaal, die op haar beurt het taalgebruik in de regio beïnvloedt. Bovendien opperen deze auteurs dat Citétaal indexicaal een nieuwe, lokale identiteit is geworden. Het concept indexicaliteit verwijst naar het idee dat er een link kan ontstaan tussen een taalvorm of een taalvariëteit enerzijds en een sociale (of expressieve) betekenis anderzijds (Silverstein, 2003). Zo heeft het Limburgs gaandeweg een sociale betekenis verworven die verwijst naar "traagheid" of 'domheid'. Die sociale betekenis wordt vaak verder geconstructueerd in (sociale) media. Mede door indexicaliteit, worden bepaalde termen die als hip en cool worden gezien, overgenomen door de omgeving. Wat Citétaal betreft, hebben Grondelaers en Marzo (2020) aangetoond dat Citétaal als meer "streetwise" wordt beschouwd dan het Limburgs. Deze sociale betekenis wordt door hen als "dynamisme" gedefinieerd. Grondelaers et al. (2016) stelden al dat dynamisme een nieuw soort prestige is dat, in tegenstelling tot traditioneel 'conservatief' prestige (zoals sociale status), waarden als *cool*, stoer en hip vervat liggen. Ook Grondelaers en Van Hout (2016) zagen een gelijkaardige ontwikkeling bij Marokkaans Nederlands, en vonden dat hoge scores op dynamisme vaak gepaard gaan met beroepen als DJ of radiopresentator. Hoewel het belang van dit dynamisme voor verschillende niet-standaardtalen werd bevestigd (Grondelaers & Speelman, 2013; Kristiansen, 2009), hebben verschillende studies aangetoond dat indexicale betekenissen ook sterk contextafhankelijk zijn (Eckert, 2008). Zo heeft Citétaal een gelaagd indexicaal veld met zowel een positieve als een negatieve pool (Marzo, 2016). Positieve waarden komen voort uit de associatie met multi-etniciteit en de werkende (migratie)klasse, die een lokale identiteit creëren. Diezelfde associatie met het multi-etnische karakter en de arbeidersklasse, komt ook op een minder directe, en eerder negatieve manier tot uiting in de vorm van een stigma rond Citétaal als slecht taalgebruik. Wanneer het publiek net traditioneel prestige in taalgebruik verwacht, kunnen de indexicale betekenissen van hoogdynamische taalvariëteiten van 'hip' en 'cool' veranderen in 'slecht taalgebruik' (Marzo, 2016).

Citétaal werd meerdere keren opgepikt door de media en kon wellicht op die manier doordringen in het taallandschap van Vlaanderen. Televisieprogramma's zorgden voor humoristische aftekeningen van Citétaal, zoals in *Safety First*, met acteur Matteo Simoni als de Genkse Simon 'Smos' Vos, en *Spitsbroers* met acteur Gökhan Girginol als de Genkse Ibi. Ook merken zoals Media Markt gebruikten Citétaal in hun reclame om Midden-Limburgse gemeenten te bereiken. Uit de studie van Grondelaers & Speelman (2020) blijkt dat Citétaal vaak als cool wordt gezien en met humor wordt geassocieerd (Marzo, 2016). Dat biedt een mogelijke verklaring voor de populariteit van Citétaal, die in de media wordt gesproken door humoristische en hippe personages. Hoewel Citétaal als 'cool' wordt gezien, heeft ze een lagere status dan het Limburgs en het Standaardnederlands (Marzo, 2016). Dit maakt Citétaal kwetsbaar voor stereotypering. Voor mensen die zo voor het eerst in contact komen met Citétaal, wordt er op die manier een stereotype gepresenteerd (zie 1.3.4 Attitudes ten opzichte van Citétaalsprekers).

Europese jongerentalen in landen als Nederland (Grondelaers & van Gent, 2019), Noorwegen (Aarsæther et al., 2015) en België (Koeman & Marzo, 2017; Marzo, 2009, 2016, 2017; Marzo & Ceuleers, 2011) zien gelijkaardige evoluties die de interesse van de sociolinguïstiek opwekken. Multi-etnolecten evolueren naar lokale omgangstalen die ook gebruikt worden door autochtone sprekers zonder migratieachtergrond en drukken vaak een lokale identiteit uit (Marzo, 2009). Wat die omgangstalen gemeenschappelijk hebben, is hun ontstaan in stedelijke omgevingen door de interactie migranten met de lokale talen. Rampton (2011) kwam daarom met *contemporary urban vernaculars* (CUV's) als paraplueterm die tegenwoordig algemeen wordt aanvaard door de wetenschap. Hij benadrukt daarbij dat het gaat om taalpraktijken die zich over een langere tijd ontwikkelen en worden overgenomen door

autochtone inwoners, buiten de oorspronkelijke centra en wijken waar ze zijn ontstaan. Meer concreet definieert Rampton (2011) CUV's als:

- Sets of linguistic forms and enregistering practices (including commentary, crossing and stylisation) that
- have emerged, are sustained and are felt to be distinctive in ethnically mixed urban neighbourhoods shaped by immigration and class stratification,
 - that are seen as connected-but-distinct from the locality's migrant languages, its traditional non-standard dialect, its national standard and its adult second language speaker styles, as well as from the prestige counter-standard styles circulating in (sometimes global) popular culture, and
 - that are often widely noted and enregistered beyond their localities of origin, represented in media and popular culture as well as in the informal speech of people outside.

Dit betekent dat om een CUV te zijn, een taalvariëteit moet ontstaan in een stedelijke omgeving door migranten, uniek moet zijn voor de regio, en door externe personen en media als 'echt' moet worden beschouwd. Hoewel Citétaal aan deze eisen voldoet, zijn taalkundigen het er niet over eens of de omgangstaal voldoende kenmerken heeft om een afgebakende, coherente variëteit te vormen. De Citétaal bijvoorbeeld, zou ook een verzameling kunnen zijn van afzonderlijke kenmerken die sprekers gebruiken om hun identiteit vorm te geven (Guy & Hinskens, 2016).

1.3.4 Attitudes ten opzichte van Citétaalsprekers

Taalattitudes worden doorgaans gemeten met indirecte testen (Garrett, 2010). Verschillende accenten worden dan tegenover elkaar geplaatst en in de vorm van geluidsfragmenten aan participanten getoond (zie 2.1.1 Speaker Evaluation Paradigm). De vragen die vervolgens peilen naar de attitudes tegenover die accenten, worden gegroepeerd rond enkele algemene evaluatieve dimensies. Over welke vragen er worden gesteld en stelt tot welke dimensies ze worden geclusterd, heerst geen consensus (Garrett, 2010). Zahn en Hopper (1985), analyseerden met een factoranalyse de antwoorden van 600 respondenten, en kwamen tot drie evaluatieve dimensies, namelijk *status*, *aantrekkelijkheid* en *dynamisme*. Die verschillen van Lambert et al.'s (1960) eerder bepaalde attitude-dimensies *integriteit*, *competentie* en *aantrekkelijkheid*, al steunen die groeperingen op weinig empirische rechtvaardigingen. Tegenwoordig zijn ook attitude-dimensies als *status*, *autonomie*, *eerlijkheid*, *intelligentie*, *vriendelijkheid*, *professionaliteit*, *correctheid* en *competentie* (Diaz-Campos, 2012; Impe & Speelman, 2007; Loureiro-Rodriguez et al., 2013; Marzo, 2016) populair.

In de literatuur werd door meerdere onderzoeken geconstateerd dat CUV's te maken krijgen met vooroordelen. Bishop et al. (2005) vonden in hun onderzoek dat van alle accenten die in Engeland voorkomen, CUV's uit Londen, Liverpool en Birmingham het slechtst scoorden op status en sociale aantrekkelijkheid. Op die niveaus worden ze dan ook vaak beschouwd als een etnische accenten, zoals het Indisch. Opvallend uit dat onderzoek is dat hoewel er vooroordelen bestaan ten opzichte van accenten, er minder vooroordelen werden gevonden voor westerse accenten zoals Duits-Engels, Frans-Engels, Amerikaans-Engels en Schots-Engels. Deze resultaten werden bevestigd in Coupland en Bishop's (2007) onderzoek, waarbij CUV's en etnische accenten (Afro-Caraïbisch en Aziatisch) het laagst scoorden op status en aantrekkelijkheid. Ook Dragojevic en Goatley-Soan (2020) constateerden een voorkeur voor Westerse accenten boven Aziatische. Enkele decennia eerder, vond ook Giles (1970) dat accenten die zich in industriegebieden ontwikkelden, weinig status werd toegedragen. Respondenten schreven 82% meer over een spreker van de standaardtaal dan over iemand met het accent van Birmingham. Verder wees de data uit dat er geen verschil in sympathie tussen beide sprekers was, wat er sterk op wijst dat accent een belangrijk effect heeft op communicatie.

Onderzoek naar de attitudes tegenover Citétaalsprekers (Marzo, 2016) leidde tot resultaten die in overeenstemming zijn met onderzoek naar andere CUV's (Bishop et al., 2005; Grondelaers & Van Gent, 2019). Standaardnederlands wordt gekoppeld aan sprekers die een hogere status worden toegeschreven.

Citétaal daarentegen, roept stereotypes op van personen die grappig en cool zijn, maar die tegelijkertijd ook lager in status worden geacht. Standaardtaal geeft een beeld van competentie (intelligentie, zelfvertrouwen ...), maar regiolecten scoren hoger op integriteit en sociale aantrekkelijkheid (oprechtheid en vriendelijkheid) (Marzo, 2016). Wanneer men Citétaal laat vergelijken met een regionaal Limburgs accent, zijn die resultaten gelijkaardig. Grondelaers en Marzo (2020) tonen aan dat Citétaal hoger scoort op integriteit (oprechtheid en betrouwbaarheid), en aantrekkelijkheid dan Algemeen Limburgs. Belangrijk hier is dat er een verschil is tussen onderzoek naar Standaardnederlands en lokale taalvariëteiten, en een lokale taalvariëteit en een zeer lokale CUV.

Citétaalsprekers krijgen omwille van hun taalgebruik ook te maken stereotypering en een stigma (Marzo, 2017). Omdat de eerste sprekers van Citétaal gastarbeiders met een migratieachtergrond waren, werd hun taalgebruik als slecht bestempeld. Die overgeneralisatie zorgde ervoor dat de volledige groep van gastarbeiders het stigma van 'slecht taalgebruik' kreeg. Dat kan een mogelijks verklaren waarom autochtone inwoners van de Limburgse mijnstreken Citétaalsprekers als minder competent beschouwen (Marzo, 2016). Omdat Citétaal een nauwe geschiedenis deelt met allochtonen, kunnen niet-Citétaalsprekers gemakkelijk alle Citétaalsprekers in de stereotypes van 'allochtoon', 'incompetent' en 'slecht taalgebruik' onderbrengen. Die gevolgtrekking is bovendien toetsbaar aan de *social dominance theory* (Sidanius & Pratto, 1999) en de *system justification theory* (Jost & Hunyady, 2003), die stereotypering als een gevolg van klassenverschillen verklaren.

1.4 Onderzoeksvragen en hypotheses

Het taalgebruik en accent dat Citétaalsprekers kenmerkt, kan mogelijks een negatieve rol spelen in de evaluatie van kandidaten tijdens sollicitatiegesprekken. Dat komt door een *accent bias*, wat betekent dat mensen met vreemde accenten doorgaans minder geloofwaardig worden ingeschat dan moedertaalsprekers (Coupland & Bishop, 2007; Giles et al., 1970; Heath et al., 2006; Lambert et al., 1960; Leong & Hayes, 1990; Lev-Ari & Keysar, 2010; Wang et al., 2013). Voorgaand onderzoek dat voornamelijk op de Engelse taal focuste, kon deze problematiek in aanwervingsprocedures al aantonen (Cargile, 2000; Carlson & McHenry, 2006; Deprez-Sims & Morris, 2013; Hosoda & Stone-Romero, 2010; Kalin et al., 1980; Rakić et al., 2011b). Wanneer sollicitanten over de juiste competenties beschikken, worden zij dus niet alleen daarop beoordeeld, maar onbewust ook op hun accent. Daarnaast blijkt uit onderzoek (Bishop et al., 2005; Coupland & Bishop, 2007; Giles et al., 1970; Svendsen & Marzo, 2015) dat CUV's gestigmatiseerd zijn. Meer concreet vond het onderzoek door Svendsen en Marzo vonden dat de sprekers van Citétaal beschouwd worden onder het stereotype 'hangjongeren met een migratieachtergrond'. Dit onderzoek wil het sociale stigma tegenover Citétaal met kansen op de arbeidsmarkt samenbrengen, en onderzoeken of Citétaalkenmerken hetzelfde effect hebben als gewone vreemde accenten. Op basis van de beschreven literatuurstudie, vertrekt dit onderzoek van de volgende onderzoeksvraag:

Hoe worden Citétaalsprekers beoordeeld in het sollicitatieproces in vergelijking met sprekers van het Limburgse regiolect?

Uit voorgaand onderzoek is duidelijk dat CUV's en accenten van minderheidsgroepen een lager prestige en een hogere aantrekkelijkheid wordt toegekend dan het regiolect. Zo vond Marzo (2016) dat Algemeen Limburgs hoog scoort op status terwijl Citétaal daarop net het laagst scoort. Daarnaast worden sprekers van een CUV als minder competent ingeschat dan sprekers zonder een niet-standaardtalig accent (Carlson & McHenry, 2006; Deprez-Sims & Morris, 2013; Gluszek & Dovidio, 2010; Hosoda et al., 2012; Hosoda & Stone-Romero, 2010; Kalin et al., 1980; Rakić et al., 2011b; Timming, 2017). Hieruit volgt de eerste hypothese:

H1a: Citétaal sprekers krijgen in aanwervingsprocedures een lagere status toegeschreven dan sollicitanten die het Limburgse regiolect spreken.

Bovendien vond Marzo (2016) dat Standaardnederlands, Limburgs en Citétaal over heel Vlaanderen gelijkaardige statusscores krijgen toegekend. Zo worden deze variëteiten respectievelijk van hoog naar laag in status beoordeeld. Grondelaers en Marzo (2020) kwamen tot gelijkaardige resultaten wanneer het Limburgs als benchmark wordt gebruikt. Met Limburgs als referentiepunt in deze masterproef, wordt een soortgelijke bevinding verwacht. Daaruit ontstaat hypothese 1b:

H1b: Sprekers van het Limburgs, Geaccenteerd Limburgs en Citétaal worden in alle Vlaamse regio's gelijkaardig beoordeeld op de statusdimensie.

De mate waarin een sterk stijgende en dalende intonatie in de uitspraak de beoordeling van een Citétaal spreker beïnvloedt, is nog maar weinig onderzocht. Toch is het een belangrijk kenmerk van Citétaal aangezien Marzo (2016) aangeeft dat die prosodische intonatie geschikt is voor attitudemetingen. Grondelaers en Marzo (2020) tonen aan sprekers van Italiaans en Turks Limburgs tussen Algemeen Limburgs en Citétaal scoorden op het vlak van status en dynamisme. Citétaal werd in dat onderzoek als hoogste beoordeeld op dynamisme. De Italiaans en Turks Limburgse varianten werden daarbij grotendeels gekenmerkt door het staccatoritme waarmee veel Italianen en Turken uit Genk spreken. Een evaluatieve tussenpositie van een lichter accent op de statusdimensie, werd ook door Dragojevic et al. (2017) gevonden. Zwaardere accenten worden als meer prototypisch voor een sociale klasse beschouwd, en scoren slechter op de statusdimensie. Het is daarom aannemelijk dat een spreker die met een accent, en zonder andere Citétaalkenmerken spreekt, slechter dan Citétaal maar beter dan Algemeen Limburgs wordt beoordeeld op de dynamismedimensie. Die variant wordt voor het vervolg van dit onderzoek 'Geaccenteerd Limburgs' genoemd. Hypothese 2a en 2b luiden als volgt:

H2a: Citétaal sprekers krijgen in aanwervingsprocedures een hoger dynamisme toegeschreven dan sollicitanten die het Limburgse regiolect spreken.

H2b: Het Geaccenteerd Limburgs dat gesproken wordt met een staccatoritme dat kenmerkend is voor Citétaal, krijgt op de status- en dynamismedimensies een intermediaire positie tussen Algemeen Limburgs en Citétaal toegewezen.

Hosoda en Stone-Romero (2010) maakten in hun onderzoek niet alleen onderscheid tussen beroepen met een hoge en een lage status; ze maakten ook onderscheid tussen beroepen waarbij communicatievaardigheden wel (manager-in-opleiding en vertegenwoordiger) of niet belangrijk (verzekeraar en typist) zijn. Daarmee vonden ze dat personeelsswerwers weinig onderscheid maken tussen accenten voor beroepen die weinig communicatievaardigheden vereisen. Carlson en McHenry (2006) en Van Bezooijen (2000) wezen voorts op de slechtere verstaanbaarheid van sprekers die met een accent spreken. In 2020 toonden Grondelaers en Marzo ook aan dat Citétaal sprekers ondanks hun lagere status, wel dynamischer overkomen. Dat zijn kenmerken van een 'nieuw' soort prestige dat Grondelaers en van Hout (2016) als dynamisme beschrijven. Dynamisme zou een belangrijke vorm van prestige zijn voor mensen die een *cool* en *street-wise* imago willen aanhouden, zoals gemediatiseerde personen. Afhankelijk van het type vacature, kan dat stereotype zowel voor- als nadelig zijn voor een sollicitant. Zo vermoeden we dat personeelsswerwers Citétaal sprekers eerder toeschrijven aan beroepen met een lage status waarbij er wel contact met klanten is, zoals kelners of barmannen. Bij die beroepen wordt er van een werknemer verwacht dat hij of zij over communicatievaardigheden beschikt die een positieve en competente indruk nalaten. De derde hypothesen luiden bijgevolg:

H3a: Citétaalsprekers worden geschikt beschouwd voor lagere beroepen dan sprekers met een Limburgs regiolect.

H3b: Citétaalsprekers worden gekoppeld aan beroepen die hoge communicatievaardigheden vereisen.

Geaccenteerd Limburgs wordt in vergelijking met Limburgs en Citétaal het hoogst beoordeeld op integriteit (Grondelaers & Marzo, 2020). Een belangrijke kanttekening bij dit onderzoek, is dat er vijf accenten werden getest, waardoor er verschillende sprekers gebruikt moesten worden. In ander onderzoek naar Vlaamse en Nederlandse accenten werd aangetoond dat net standaardaccenten de hoogste scores op integriteit krijgen. Voorts is integriteit in nog maar weinig onderzoeken als attitudedimensie gebruik, waardoor het riskant is om deze attitudedimensie in hypothesen te betrekken. In de plaats daarvan, is het interessant om deze dimensie mee te nemen in het onderzoek, om vervolgens te bekijken of het een relevante factor is voor onderzoek naar sollicitatieprocedures.

2 Methodologie

2.1 Methodeselectie

2.1.1 Speaker Evaluation Paradigm

Om taalattitudes te meten stelt Garrett (2010) drie mogelijke benaderingen voor: inhoudsanalyses, directe en indirecte methodes. Bij inhoudsanalyses focussen onderzoekers op kranten, boeken of cartoons en analyseren ze het taalgebruik tegenover etnische minderheden of personages die met een accent spreken. Wanneer de attitudes van participanten worden onderzocht, ligt de keuze tussen bij directe of indirecte methodes. Directe methodes peilen rechtstreeks naar taalattitudes aan de hand van vragen die de onderzoeksopzet duidelijk maken. Zo stelde MacKinnon (1981, in Garrett, 2010) aan participanten vragen over het Gaelic, en gebruikte hij geen *filler questions* om het doel onduidelijk te maken. Ook Sharp en collega's (1973, in Garrett, 2010) stelden rechtstreeks vragen over wat deelnemers vonden van het Welsh. Deze methodiek is dan ook niet onbesproken, omdat sociale wenselijkheidsbias of *observers paradox* niet onderdrukt kunnen worden (Impe & Speelman, 2007). Daarom is er nood voor een derde methodologie in taalattitudeonderzoek, is de indirecte methode. Die draait voornamelijk rond het *Speaker Evaluation Paradigm*, een bundeling van meerdere onderzoeksmethoden met de *Matched Guise* techniek (MGT) (Lambert et al., 1960) als middelpunt.

De MGT laat toe onderliggende taalattitudes waar de participant zich al dan niet onbewust van is, te meten. De linguïstische variabelen kunnen daarbij variëren van breed, zoals talen (Lambert et al., 1960) tot specifiek, zoals accenten (Garrett, 2010). Onderzoekers gebruiken daartoe een dekmantel die de aandacht naar het onderzoeksdoel moet afleiden. Op die manier weten participanten wel dat ze onderworpen aan een attitudetest, maar zijn ze zicht niet bewust van het attitudeobject. Ze weten met andere woorden niet dat ze eigenlijk taal aan het evalueren zijn (Garrett, 2010; Impe & Speelman, 2007). De MGT gebruikt meerdere audiofragmenten die eenzelfde spreker in meerdere variaties inspreekt. Die fragmenten verschillen dan op basis van één kenmerk, zoals een accent. Marzo (2016) plaatste op die manier het Standaardnederlands en het Limburgs tegenover Citétaal. Luisteraars beoordelen elke spreker dan op basis van een aantal kenmerken die de attitudes ten opzichte van de verschillende accenten reflecteren. Daarbij is het belangrijk dat andere paralinguïstische en prosodische kenmerken zoals tempo, pauzes en intonatie constant moeten blijven (Garrett, 2010; Hosoda et al., 2012). De luisteraars menen bij elk geluidsfragment dat ze een andere spreker horen, terwijl het in feite steeds dezelfde persoon is (Lambert et al., 1960). Die overtuiging dat het over meerdere sprekers gaat, vormt dan ook de reden van

de benaming *Speaker Evaluation Paradigm*. Het paradigma dat de luisteraar meerdere sprekers moet beoordelen zorgt voor de nodige afleiding waardoor 'echte' taalattitudes gemeten kunnen worden. Die attitudes ontstaan door de sociale categorisaties die verschillende accenten bij de luisteraar oproepen (Garrett, 2005). Aan de hand van semantische differentialen en Likertschalen, kunnen de attitudes tegenover die categorisaties gemeten worden (Garrett, 2010; Impe & Speelman, 2007) en worden ondergebracht in evaluatieve dimensies (zoals *status*, *integriteit* en *dynamisme*). Met een factoranalyse kan de representativiteit van die schalen voor de evaluatieve dimensies worden berekend (Zahn & Hopper, 1985).

Een variant van de MGT is de *verbal guise* techniek (VGT). Wanneer er sprake is van te veel accenten, of wanneer sprekers moeilijk accenten kunnen imiteren, worden er meerdere sprekers ingezet. Impe en Speelman (2007) en Van Bezooijen en Ytsma (1999) stellen immers dat een persoon niet meer dan twee accenten perfect kan toepassen. De VGT zorgt voor een natuurlijkere manipulatie, die wel inboet in nauwkeurigheid, aangezien ook het timbre van een stem associaties kan oproepen (BRON). Soms wordt de MGT met de VGT gecombineerd voor een *mixed guise* test (Impe & Speelman, 2007); dan worden bepaalde accenten door eenzelfde spreker ingesproken, maar worden er toch meerdere sprekers ingezet.

2.1.2 Voor- en nadelen van de Matched Guise techniek

Om een zo gecontroleerde manipulatie als mogelijk te creëren, wordt er in dit onderzoek gebruik gemaakt van de MGT (Lambert et al., 1960). Garrett (2010) haalt in zijn handboek over taalattitudes aan dat het belangrijk is om de voor- en nadelen van deze onderzoeksmethode af te wegen, voordat er van start kan worden gegaan. In wat volgt zullen de belangrijkste afwegingen besproken worden, waaruit de keuze voor een MGT als onderzoeksmethode wordt verduidelijkt.

Als belangrijkste voordelen vermeldt Garrett (2010) dat de MGT uitermate geschikt is om privéattitudes in kaart te brengen. Een directe onderzoeksmethode maakt het immers moeilijker om 'echte' attitudes in kaart te brengen. Daarnaast maakt de internationale populariteit van de methode het mogelijk om resultaten met elkaar te vergelijken en om relevante theorieën te ontwikkelen. Zo kunnen evaluatieve dimensies uit gelijkaardig onderzoek worden gerepliceerd. Het is daarom dat er consistente resultaten gevonden konden worden waaruit blijkt dat CUV's gestigmatiseerd zijn (Bishop et al., 2005; Coupland & Bishop, 2007; Dragojevic & Goatley-Soan, 2020; Giles et al., 1970). Ook voor Citétaal betekent dit dat resultaten uit andere onderzoeken met elkaar vergeleken kunnen worden, waardoor deze taalvariëteit beter begrepen kan worden.

Garrett (2010) vermeldt ook een aantal belangrijke aandachtspunten waarmee onderzoekers rekening moeten houden wanneer ze voor een MGT kiezen. Als fragmenten bij een opname meerdere keren worden voorgelezen, is het mogelijk dat belangrijke kenmerken worden uitvergroet. Dat zou betekenen dat de geluidsfragment een overdreven imitatie van de werkelijkheid kan zijn. Daar tegenover staat dat de MGT geen garantie biedt dat de geteste accenten als danig wordt herkend. Het is mogelijk dat de luisteraar een accent slechts als 'slechte grammatica' herkent (Bradac, 1990 in Garrett, 2010). Daarnaast haalt hij een opmerking van Preston (1989, in Garrett, 2010) aan, die stelt dat onderzoekers te hoge verwachtingen van hun participanten kunnen hebben, en dat het verschil in accenten helemaal niet zo duidelijk is als dat verwacht wordt. Hij stelt daarom voor dat de vragenlijst een vraag naar de woonplaats van de spreker moet voorzien, om zo verkeerde interpretaties te kunnen vermijden. In dit onderzoek wordt er daarom gevraagd naar de woonplaats van de spreker. Daaruit bleek dat quasi alle respondenten in de condities van Citétaal en Geaccenteerd Limburgs de spreker als inwoner van Genk of één van de Citétwijken beschouwen. Garrett (2010) haalt ook aan dat het moeilijk is om een neutrale tekst te creëren. Zo zou de inhoud van een geluidsfragment altijd sociale schema's oproepen die voor iedereen verschillen. Een volgende beperking van een MGT die Garrett aanvoert, is dat prosodische kenmerken als intonatie en tempo gelijk moeten blijven over de *guises* heen. Dat kan problematisch zijn, want Citétaal

wordt gekenmerkt door een stijgend en dalend ritme (Aarsæther et al., 2015; Marzo, 2017) dat in dit onderzoek een belangrijk kenmerk vormt voor de attitudemetingen. Bovendien haalt Garrett (2005) aan dat de keuze van onder andere grammatica, woorden, aarzelingen, pauzes, herhalingen, lachen erg belangrijk zijn. Zo zouden die aspecten van een geluidsfragment een even grote invloed hebben als het accent. Ray en Zahn (1999, in Garrett, 2005) vonden zelfs dat paralinguïstische kenmerken een grotere impact hadden dan accent. Garrett stelt daarom voor dat meerdere sprekers voor elk accent die effecten kunnen verminderen, maar dat op die manier vermoeidheidseffecten kunnen optreden. Tot slot vermelden Impe en Speelman (2007) dat wanneer er meer dan twee accenten onderzocht worden, een VGT authentiekere spraaksamples produceert. In dit onderzoek vormen drie accenten de onafhankelijke variabelen, maar verschillen de *guises* van Citétaal en het Geaccenteerde Limburgs, zoals eerder vermeld, amper van elkaar. Daarom worden er in principe maar twee accenten met elkaar vergeleken, wat volgens deze auteurs dus geen probleem moet vormen voor een MGT. Uit deze afwegingen blijkt dat in dit onderzoek een MGT een geschikte methode is om taalattitudes te meten, en dat er rekening wordt gehouden met de beperkingen van deze techniek.

2.2 Onderzoeksdesign

2.2.1 Geluidsfragmenten

Voor het Matched Guise onderzoeksdesign werden attitudes en percepties van drie *guises* getest, namelijk het Limburgs (LIMB), Citétaal (CITE) en Geaccenteerd Limburgs (ACCENT). Deze accenten kunnen worden geclassificeerd volgens intensiteit, weergegeven in Figuur 1. Er wordt op aanraden van Grondelaers en Speelman (2013) en Grondelaers en Kristiansen (2013) geen Standaardnederlands als meest 'correcte' accent gebruikt. Zij stellen immers dat het gebruik van VRT-Nederlands automatisch ertoe leidt dat andere accenten een lager prestige zal worden toegekend. Volgens de *Speech Accommodation Theory* (Giles et al., 1987) kent het accent dat de norm is (acrolect) meer prestige dan een niet-standaardtalig accent (basilect). In de provincie Limburg kan het Limburgse regionale accent daarom als acrolect en prestigieuzer dan het basilect, de lokale Citétaal, worden beschouwd (Giles, 1973). In een setting waar het Limburgs wordt verwacht, vormt dat accent dan ook het meest relevante referentiepunt.

Figuur 1 Continuüm waarop de drie variëteiten (Limburgs, Geaccenteerd Limburgs en Citétaal) op basis van hun accentintensiteit worden geplaatst, van zwak naar sterk.

In dit onderzoek werd er geopteerd voor een between-subjectsdesign waarbij de deelnemers op willekeurige basis werden toegewezen aan één van de drie condities. Er wordt daardoor een kleine aanpassing gemaakt op het traditionele MGT-model, dat typisch een *within-subjects* onderzoeksdesign inhoudt. Op die manier wordt er vermeden dat er volgorde-effect of vermoeidheid kan optreden (Garrett, 2010).

De spreker die alle *guises* insprak, is een leerkracht Nederlands in een Genkse school. Hij spreekt met een Limburgs accent, en is dankzij zijn beroepsactiviteit vertrouwd met Citétaal, die hij regelmatig

spreekt met zijn leerlingen. Imitatieproblemen (Garrett, 2010) zouden daarom geen belemmering voor dit onderzoek mogen vormen. Alle geluidsfragmenten duren gemiddeld twintig seconden en verschillen in lengte niet meer dan tien procent. De tekst die de spreker in alle *guises* voorleest, is gebaseerd op die in Hosoda en Stone-Romero's (2010) onderzoek. Daarin waren de fragmenten langer, en beantwoordde de spreker meerdere vragen. Eén daarvan is de vraag waarom de spreker niet meer bij zijn vorige werkgever actief is. In dit onderzoek werd die vraag geselecteerd en geeft de spreker het volgende antwoord:

Ik ben een persoon die graag verantwoordelijkheid krijgt en ik vind dat ik daar ook goed mee om kan. Bij mijn vorige werkgever voelde ik me vaak beperkt en had ik het gevoel dat ik meer in me had dan ik kon tonen. Misschien een stom voorbeeld: als ik naar een leverancier ging, moest er altijd iemand het bestelformulier nakijken. Na zo lang een job te doen, wil je na verloop van tijd natuurlijk wel kunnen groeien.

De tekst werd vervolgens aangepast in overeenstemming met elke van de drie variëteiten. Er werd nauwkeurig op gelet dat de opnames zo natuurlijk mogelijk klonken en het niet merkbaar was dat de spreker een tekst inlas. Daarom werd er voor alle *guises* gekozen om een aantal tussentaalkenmerken te gebruiken. Omdat er nog maar weinig onderzoek werd gedaan naar Limburgse tussentaalkenmerken, werd er voorzichtig omgesprongen met de selectie van ervan. Alleen de woorden en uitspraken die belangrijk werden geacht om een natuurlijke indruk te garanderen, werden aangepast. Zo werd bij het woord 'dat', de syncope 'da' gebruikt, en verandert 'een' in 'ne' aan het begin van de eerste zin. Het bezittelijke voornaamwoord 'mijn' werd aangepast in 'men' en in plaats van 'je', zegt de spreker 'ge'. De tekst van de LIMB-*guise* ziet er als volgt uit:

Ik ben een persoon die graag verantwoordelijkheid krijgt en ik vind da- ik daar ook goed mee om kan. Bij men vorige werkgever voelde ik me vaak beperkt en had ik het gevoel da ik meer in me had dan ik kon tonen. Misschien 'n stom voorbeeld, als ik naar een leverancier ging, moest er altijd iemand het bestelformulier nakijken. Na zo lang een job te doen, wilt ge na verloop van tijd natuurlijk wel kunnen groeien.

Het Geaccenteerd Limburgs is een intermediaire vorm van het Limburgs waarbij de spreker met een staccatoritme spreekt. Deze variant lijkt daarom sterk op Citétaal, maar laat grammaticale variaties en stijlfouten achterwege. Het is daarom typerend taalgebruik van een Citétaalspreker die op zijn of haar taalgebruik let, maar nog steeds met een accent spreekt. Omdat er nog geen onderzoek werd gedaan naar de manier waarop het staccatoritme wordt toegepast, en omdat het moeilijk is om vast te stellen welke woorden of lettergrepen al dan niet benadrukt worden, deed de spreker dat op gevoel. Het resultaat is een intonatie die valt op onderstaande vetgedrukte woorden of woordgrepen:

*Ik ben een persoon die graag verantwoordelijk**heid** krijgt en ik vind da- ik daar ook **goed** mee om kan. Bij men vorige werk**gever** voelde ik me vaak **bep~~er~~kt** en had ik het gevoel da- ik meer in me **had** dan ik kon **tonen**. Misschien 'n **stom** voorbeeld, als ik naar een leverancier ging, moest er **a:ltijd** iemand het bestelformulier nakijken. Na zo lang een job te doen, wilt ge na verloop van tijd natuurlijk wel **kunnen groeien**.*

Voor de CITE-*guise* werden vier Citétaalkenmerken door de spreker toegepast. Het meest iconische kenmerk, de s-palatalisatie vond plaats bij de woorden 'stom' en 'bestelformulier'. Het tweede kenmerk is het weglaten van voorzetels, die de spreker toepast wanneer hij 'als ik naar een leverancier ging' verandert in 'als ik leverancier ging', 'het bestelformulier nakijken' in 'bestelformulier nakijken' en 'misschien 'n stom voorbeeld' in 'misschien sjtom voorbeeld'. De derde aanpassing tegenover de andere fragmenten is een t-deletie bij het woord 'bep~~er~~kt'. Tot slot wordt ook hier het staccatoritme van ACCENT toegepast. Daaruit volgt onderstaand fragment:

Ik ben ne persoon die graag verantwoordelijkheid krijgt en ik vind da- ik daar ook goed mee om kan. Bij men vorige werkgever voelde ik me vaak beperk- en had ik het gevoel da- ik meer in me had dan ik kon tonen. Misschien stom voorbeeld, als ik leverancier ging, moest er altijd iemand beftelformulier nakijken. Na zo lang een job te doen, wilt ge na verloop van tijd natuurlijk wel kunnen groeien.

2.2.2 Schalen

Nadat de participanten één van de drie geluidsfragmenten beluisterden, werd er met een vragenlijst gepeild naar de attitudes tegenover de spreker. Deze attitudemeting bestond initieel uit 21 statements die met 7-puntslikertschalen werden getoetst. In overeenstemming met eerder onderzoek werden die statements in drie dimensies ondergebracht, namelijk *status*, *integriteit* en *dynamisme*.

Voor de selectie van *status* als attitudedimensie, wordt gekeken naar eerdere naar Citétaalonderzoeken. Marzo (2016) en Grondelaers en Marzo (2020) hanteren in hun studies *status* als een belangrijk referentiepunt om de verschillen tussen Citétaal en andere variëteiten vast te leggen. Omdat er hier naar de status van beroepen wordt gekeken, lijkt dit een geschikte attitudedimensie. *Integriteit* werd in onderzoeken naar accenten in België en Nederland al eerder gebruikt (Grondelaers et al., 2010; Grondelaers & van Gent, 2019; Impe & Speelman, 2007). Bovendien zijn eigenschappen als betrouwbaarheid, behulpzaamheid, vriendelijkheid en stiptheid belangrijk voor een goede werknemer. Toch is er in eerder onderzoek naar de invloed van accenten op sollicitatiegesprekken nog geen gebruik gemaakt van deze factor. Als derde factor worden vragen rond *dynamisme* gesteld. Dat is een dimensie die Lambert et al. in 1960 al gebruikten, maar in de Lage Landen nog maar weinig voet aan de grond kreeg. Toch tonen Grondelaers en Van Gent (2019) aan dat het een relevante dimensie is om taalattitudes tegenover etnisch getinte taalvariëteiten te meten. Marzo en Ceuleers (2011) constateerden dat die benamingen typerend waren voor Citétaalsprekers, en Grondelaers en Marzo (2020) bevestigden dat in hun experimenteel onderzoek. Daardoor lijkt het ook voor dit onderzoek een geschikte dimensie.

De vragen werden steeds gesteld als “Deze persoon is/kan/heeft...”, gevolgd door een statement. Voor *status* zijn dat *is intelligent, is stipt, is verstandig, is gemotiveerd, kan goed leiding geven en heeft ervaring*. Om gepercipieerde *integriteit* te meten, stellen we de vragen *is eerlijk, is behulpzaam, is betrouwbaar, is vrijgevig en is vriendelijk*. De dimensie *dynamisme* werd gemeten met de statements *is een durver, is jong van geest, is recht voor de raap, is een risiconemer, heeft pit, is assertief, is ondernemend, is stoer en is uitbundig*.

Met de invloed van Citétaal op carrièremogelijkheden, werden ook vragen gesteld over de veronderstelde functie waarvoor de sprekers solliciteren. Daarin werd, net zoals bij Hosoda en Stone-Romero's (2010) onderzoek, een onderscheid gemaakt tussen hoge en lage posities, en tussen posities waarbij communicatievaardigheden belangrijk of minder belangrijk zijn. Aan de hand van semantische differentiaalschalen, werden naar die meningen gepeild. Jobstatus werd onderzocht met de vragen “Deze sollicitant lijkt je geschikt voor een functie...” *als arbeider – bediende en die laag – hoog is*. Daarnaast heeft deze masterproef ook als doel te onderzoeken welke communicatievaardigheden personeelsswerpers toedragen aan Citétaal. Daarom werd er naar de gepercipieerde communicatievaardigheden met de vraag “Deze persoon lijkt je geschikt voor een functie waarbij communicatievaardigheden *niet belangrijk zijn – wel belangrijk zijn*”. Om beide criteria te integreren, werden vier beroepen voorgesteld. Twee met een hoge status (verzekeraar en accountmanager), twee met een lage status (heftruckchauffeur en barista), twee met hoge communicatievereisten (accountmanager en barista) en twee met lage communicatievereisten (verzekeraar en heftruckchauffeur). Omwille van meerdere redenen, werd alleen de functie van verzekeraar uit het onderzoek van Hosoda en Stone-Romero (2010) overgenomen. De functie *management trainee* is geen gangbare functie in België, en daarom leek accountmanager een beter alternatief. Ook *data entry clerk* is geen populaire functie in België. De taken van zo'n persoon worden tegenwoordig immers grotendeels geautomatiseerd. Daarnaast is H. Essers een grote werkgever van Limburg, en stelt het in Genk veel logistieke functies ter beschikking, waaronder heftruckchauffeurs.

Heftruckchauffeur leek daarom een goed alternatief. Tot slot werd ook de functie *customer service representative* vervangen door barista of barman. Eerder onderzoek (Hosoda et al., 2012; Hosoda & Stone-Romero, 2010) toonde immers aan dat klanten negatieve attitudes houden tegenover klantenservicemedewerkers met vreemde accenten. Dat stigma zou gevoed worden door de grote mate waarin bedrijven hun klantenservice outsourcen naar het buitenland (Hosoda et al., 2012).

Tot slot werd er ook gevraagd naar de woonplaats en afkomst van de sprekers. Voor woonplaats speelt dat een belangrijke rol om enerzijds te achterhalen of de respondenten de accenten herkennen, en anderzijds om te bepalen in welke mate ACCENT en CITE correleren. Naar de afkomst van de spreker werd er eerst een ja/nee-vraag gesteld om de perceptie van de deelnemers over het al dan niet autochtoon zijn van de spreker. Bij een 'nee', zou het betekenen dat citétaal nog steeds etnische stereotypes oproept. Wanneer een deelnemer 'nee' antwoordde, bepaalt een volgende vraag welk land van oorsprong er met het accent wordt geassocieerd. De keuze bestaat dan uit de belangrijkste etnische minderheden in Citéwijken, namelijk Italiaans, Turks, Marokkaans of *anders*.

2.3 Participanten

De respondenten bestaan uit personeelsswerwers ($N = 81$) en HR-werknemers die werken voor uitzendbureaus of als HR-recruiters in organisaties. De respondenten bestaan uit 15 (19%) mannen en 66 (81%) vrouwen met een leeftijd tussen 20 en 51 jaar ($M = 29$, $SD = 6,38$). De regio's waar de deelnemers werken, delen we in op basis van taalkundige gelijkenissen. Zo vormen Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen samen de regio Vlaanderen, nemen we Antwerpen, Vlaams-Brabant en Brussel samen als Brabant, en houden we Limburg apart als taalkundige regio. De verdeling van de deelnemers ziet er dan als volgt uit: Limburg ($N = 36$), Brabant ($N = 27$) en Vlaanderen ($N = 18$). Tabel 1 geeft het aantal jaren als personeelsswerwer weer:

	<i>N</i>	%
Geen personeelsswerwer	8	9,9%
Minder dan 1 jaar	11	13,6%
Tussen 1 en 5 jaar	46	56,8%
Meer dan 5 jaar	16	19,8%

Tabel 1 Overzicht van het aantal jaar ervaring als personeelsswerwer die respondenten aangaven.

2.4 Procedure

Participanten werden via HR-managers van meerdere Vlaamse uitzendbureaus uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. Daarnaast werd er via sociale media een oproep tot deelname gepubliceerd naar het netwerk van de onderzoeker. De geluidsfragmenten en de vragen werden samengevoegd met de enquêtesoftware Qualtrics en via een link naar de deelnemers verstuurd. De deelnemers werden op willekeurige basis aan één van de drie condities toegewezen (Limburgs $N = 23$, Geaccenteerd Limburgs $N = 30$, Citétaal $N = 28$). Alle data werden tussen 26 maart en 7 mei 2020 verzameld.

Bij de verspreiding van de enquête werd er aan bedrijven en deelnemers vermeld dat het onderzoek peilde naar de effecten van solliciteren op afstand via onlineplatformen als Skype of Zoom. Gezien de studie afgenomen werd tijdens COVID-19-crisis, waarin veel uitzendbureaus genoodzaakt waren om hun consultants te laten telewerken, was dit een relevante *cover story*. Die inkleding van de studie werd ook gebruikt als introductie van de vragenlijst. Indien respondenten het onderzoeksopzet zouden herkennen, zou zelfcontrole en sociale wenselijkheidsbias de resultaten kunnen beïnvloeden.

Na de introductie met de onderzoeksopzet, werd de respondenten meegedeeld dat hun gegevens vertrouwelijk en anoniem verwerkt zouden worden. Door op 'doorgaan' te drukken, gingen ze ermee

akkoord dat hun deelname voor wetenschappelijk onderzoek gebruikt zou worden en startte hun deelname. Als stimulans om deel te nemen, werd er ook vermeld dat er twee bioscooptickets verloot zouden worden, en indien de respondenten wilden meespelen, ze aan het einde van hun deelname hun e-mailadres konden achterlaten. Er werd bovendien benadrukt dat hun e-mailadres alleen maar voor die loting gebruikt zouden worden, en daarna verwijderd werd door de onderzoeker. De eerste vragen peilden naar de demografische variabelen: leeftijd, geslacht en woonplaats (Vlaamse provincies, Brussel of Nederland). Vervolgens werd deelnemers door Qualtrics op willekeurige basis één van de drie condities getoond. De geluidsfragmenten in de studie konden meerdere keren worden afgespeeld, maar om een natuurlijke situatie na te bootsen (zie Garrett, 2010), werd er vermeld dat de opname maar twee keer beluisterd kon worden. Vervolgens werden de vragen gesteld zoals beschreven in 2.2.2.

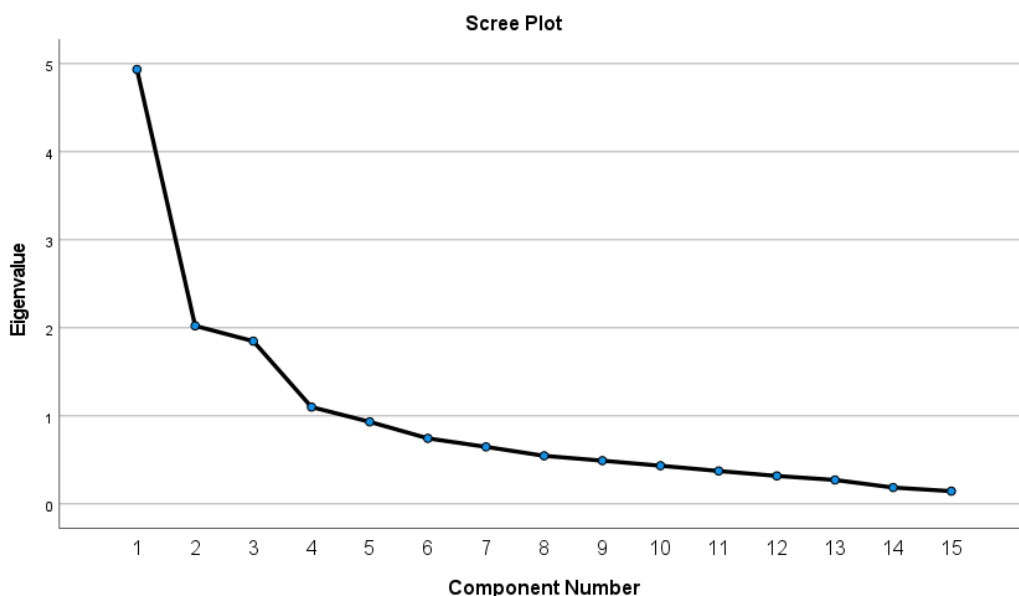
Aan het einde van de enquête werden deelnemers bedankt voor hun deelname. Omdat de omgeving van deelnemers niet constant kon worden gehouden, werden ze niet meteen ingelicht over het onderzoeksdoel. Op die manier konden deelnemers die vaak collega's zijn, elkaar niet beïnvloeden. Na afloop van de dataverzameling, werden de uitzendbureaus ingelicht over het echte onderzoeksdoel en kregen de deelnemers die een bioscoopticket hadden gewonnen, een e-mail. Ten slotte werden alle e-mailadressen uit de database verwijderd.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek besproken. Het eerste deel behandelt de attitudes tegenover de verschillende accenten. Daarin wordt de factoranalyse besproken die de statements in elke conditie samenvat op de attitudedimensies *status*, *dynamisme* en *integriteit*. Vervolgens bekijken we of de attitudes voor elke variëteit significant van elkaar verschillen. Het tweede deel van deze sectie gaat dieper in op de verdere beoordeling van elk accent. Daarbij wordt er gekeken naar hoe elke variëteit bepaalde functies en communicatievaardigheden worden toegekend.

3.1 Attitudes tegenover de verschillende accenten

In een factoranalyse van de variabelen bepalen we de correlatie van elke statement rond een bepaalde factor. In SPSS werd een principal component analysis (PCA) met varimaxrotatie uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de dataset en om te achterhalen of de attitudemetingen representatief zijn voor de eerder bepaalde attitudedimensies. Figuur 2 geeft de screeplot weer met de eigenwaarden en de factoren. Het bepaalde cutoffpunt van 1 voor die eigenwaarden toont aan dat we vier factoren mogen selecteren. We konden voor slechts drie factoren een structuur in de data terugvinden, waardoor we de vierde laten vallen. Factor 1 had een eigenwaarde van 4.93 en verklaarde 33% van de variantie. Factor 2 had een eigenwaarde van 2.02 en verklaarde 14% van de variantie. Factor 3 ten slotte, had een eigenwaarde van 1.85 en verklaarde 12% van de variantie. In totaal verklaart deze factoranalyse 59% van de totale variantie. De steekproef was adequaat met een KMO-waarde van .731.

Figuur 2 Screeplot na een eerste factoranalyse.

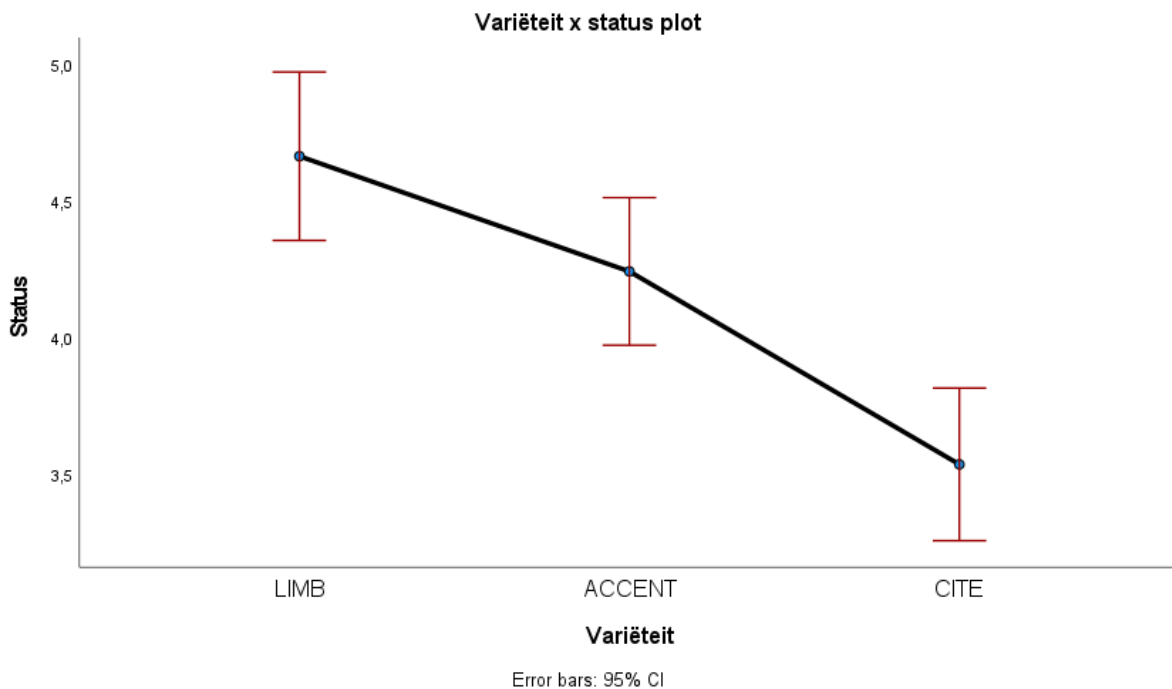
Schalen met een lading van minder dan .60 worden niet als representatief voor die factor beschouwd en nemen we niet mee in een volgende factoranalyse. De variabele *ervaring* viel met een score van .56 daarbij af. Door te hoge ladingen op meer dan één factor (verschil $<.20$), werden ook *stipt* en *stoer* verwijderd. De nieuwe factoranalyse met drie factoren en twaalf schalen verklaart 63% van de variantie. Een nieuwe screeplot toont nu ook maar drie factoren met een acceptabel cutoffpunt. Met een KMO-waarde van .717 is de steekproef nog steeds acceptabel. De eigenwaarde voor Factor 1 bedraagt nu 3.87 met 32% verklaarde variantie. Factor 2 heeft nu een eigenwaarde van 1.97 met 16% verklaarde variantie, en factor 3 heeft een eigenwaarde van 1.79 en verklaart 15% van de variantie. De ladingen van de schalen op de factoren komen overeen met de bepaalde attitudedimensies, respectievelijk *status*, *dynamisme* en *integriteit*. De schalen zijn intern consistent (*status*: $\alpha = .837$; *dynamisme*: $\alpha = .768$; *integriteit*: $\alpha = .701$). In Tabel 2 worden de ladingen van elke schaal op de bijhorende factor na rotatie weergegeven.

Rotated component matrix			
	Status	Dynamisme	Integriteit
Hoogopgeleid	.845		
Intelligent	.816		
Verstandig	.795		
Leiding	.758		
Pit		.877	
Durver		.739	
Risiconemer		.733	
Recht voor de raap		.692	
Vrijgevig			.820
Jong			.720
Behulpzaam			.705
Vriendelijk			.613

Tabel 2 Rotated component analysis. Extractiemethode: Principal Component Analysis (Rotatiemethode: Varimax met Kaiser Normalisatie).

3.1.1 Attitudedimensie Status

In een volgende stap onderzoeken we of de verschillende factoren op basis van de variëteiten (LIMB, ACCENT en CITE) significant van elkaar verschillen. Daarbij zijn de factoren de afhankelijke variabelen en de variëteiten de onafhankelijke variabelen. Voor de dimensie *status* werd er een statistisch significant verschil gevonden tussen de groepen zoals bepaald door een *one-way independent ANOVA*, $F(2, 78) = 15.23, p < .001, \eta^2 = .281$. Een post-hoc test (Games-Howell) toont aan dat CITE ($M = 3.54, SD = .71$) significant lager wordt beoordeeld op *status* dan LIMB ($M = 4.66, SD = .85$) en ACCENT ($M = 4.24, SD = .68$). De variëteiten LIMB ($M = 4.66, SD = .85$) en ACCENT ($M = 4.24, SD = .68$) verschillen onderling niet significant van elkaar ($p = .138$). Deze resultaten bevestigen H1a, die stelt dat Citétaal significant lager dan Limburgs wordt beoordeeld. In Figuur 3 is er een duidelijke daling van LIMB naar CITE te zien.

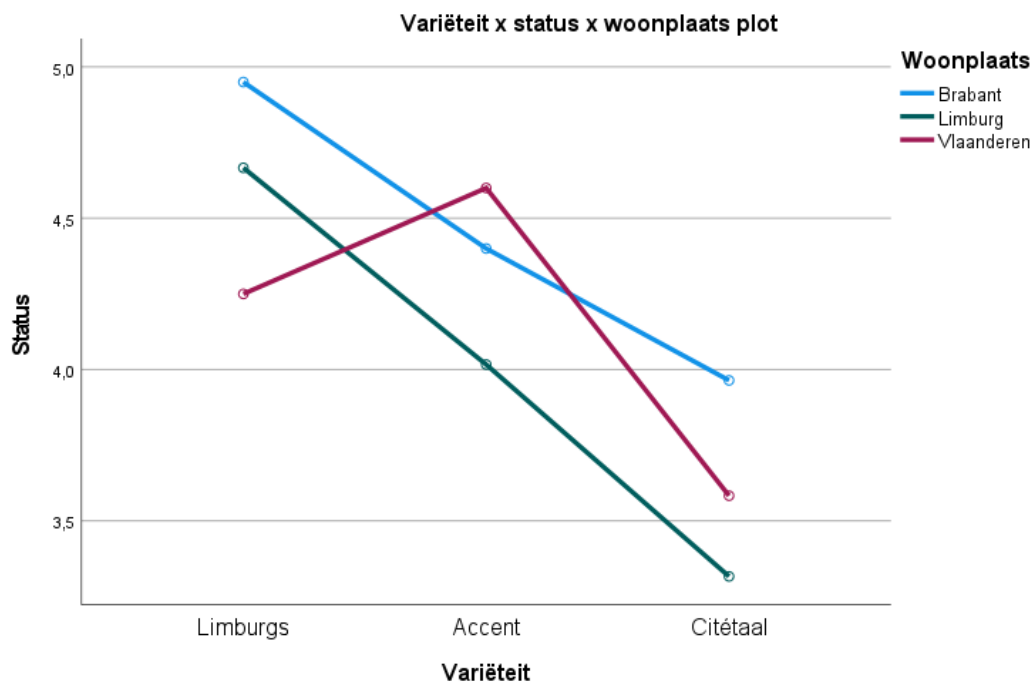
Figuur 3 Een *one-way independent ANOVA* voor de variëteiten en status.

Vervolgens betrekken we woonplaatsen van de deelnemers om te onderzoeken of er verschillen tussen de drie regio's bestaan. Een *two-way independent ANOVA* werd uitgevoerd met variëteit en woonplaats als onafhankelijke variabelen en *status* als afhankelijke variabele. Daaruit bleek dat er een significant hoofdeffect was van de variëteit op de beoordeling van de attitudedimensie *status*, $F(2, 72) = 11.95, p < .001$. Voor woonplaats als beïnvloedende factor kon echter geen significant effect gevonden, $F(2, 72) = 2.64, p = .078$. Er kon ook geen significant interactie-effect gevonden worden tussen variëteit en woonplaats op de statusscore van de spreker, $F(4, 72) = 1.08, p = .372$. Vervolgens werd er een *simple effects analyse* uitgevoerd in *syntax*, waaruit significantie gevonden werd tussen de bepaalde variëteiten in de regio's. In Brabant verschillen alleen LIMB en CITE significant van elkaar ($p < .005$). Ook in Limburg verschillen LIMB en CITE significant van elkaar ($p < .001$), maar verschillen ook ACCENT en CITE significant van elkaar ($p < .05$). Tussen LIMB en CITE kon een minimaal significant verschil gevonden worden ($p = .066$). In Vlaanderen is er een opmerkelijk verschil met de andere regio's te bemerken: alleen ACCENT en CITE verschillen significant van elkaar ($p < .05$). In Figuur 4 is duidelijk te zien dat er voor Brabant en Limburg gelijkaardige tendensen bestaan, maar dat Vlaanderen daarvan afwijkt. Beoordelaars in die regio kennen de hoogste status toe aan Geaccenteerd Limburgs, al is het verschil met Limburg ($p = .121$) niet significant. De bijhorende waarden worden in Tabel 3 gepresenteerd. Met deze bevinding kan H1b niet

met zekerheid worden aangenomen en wordt daarom verworpen. Hoewel ACCENT niet significant hoger scoort dan LIMB, is ook het omgekeerde niet het geval. Voor Vlaanderen kan dus worden gesteld dat Limburgs niet superieur boven alle andere variëteiten wordt beschouwd.

Accent	Brabant			Limburg			Vlaanderen		
	M	SD	N	M	SD	N	M	SD	N
Limburgs	4.95	.78	10	4.67	.65	6	4.25	1.03	7
Accent	4.40	.58	10	4.02	.70	15	4.60	.65	5
Cité	3.96	.77	7	3.32	.60	15	3.58	.79	6

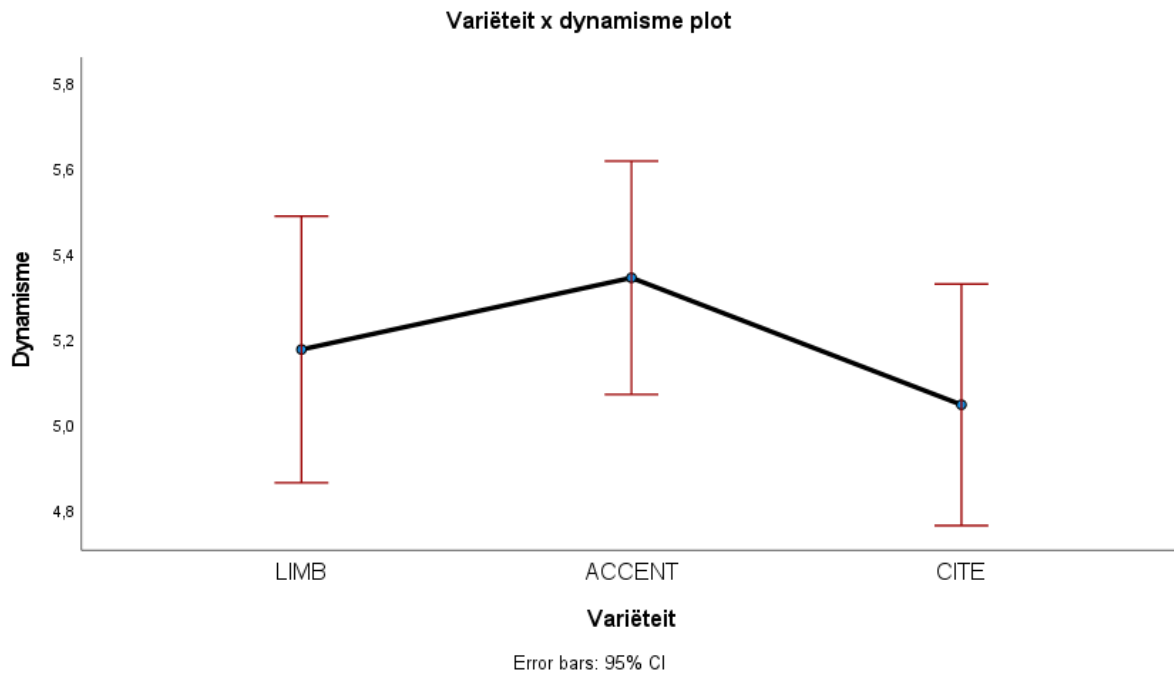
Tabel 3 Two-way independent ANOVA. M = gemiddelde, SD = standaarddeviatie, N = steekproefgrootte.

Figuur 4 Een two-way independent ANOVA voor de variëteiten, woonplaats en status.

3.1.2 Attitudedimensie Dynamisme

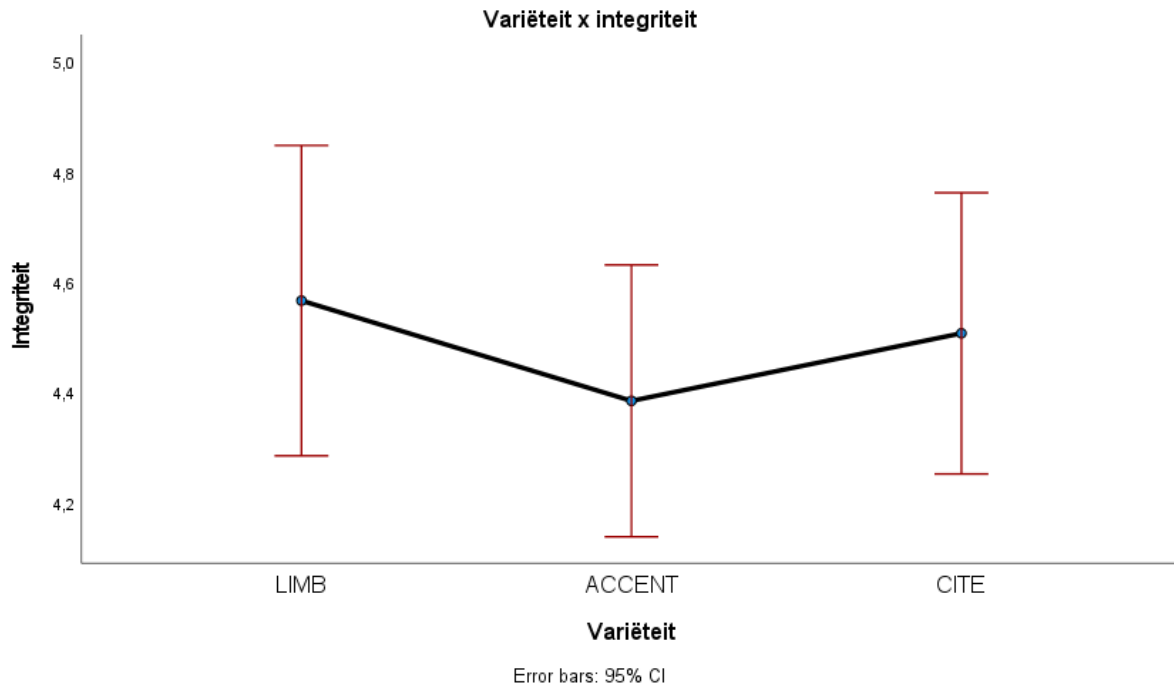
Een *one-way independent ANOVA* kon voor de factor *dynamisme* geen significante verschillen vinden tussen de groepen $F(2, 78) = 1.141, p = .325, \eta^2 = .028$. De variëteiten LIMB ($M = 5.17, SD = .88$), ACCENT ($M = 5.34, SD = .67$) en de CITE ($M = 5.04, SD = .75$) werden voor deze attitudedimensie allemaal gelijkaardig beoordeeld. Omdat er geen significantie kon worden gevonden, wordt hypothese 2a verworpen. Wanneer we naar de grafiek in Figuur 5 kijken, zien we ook geen tendens die het omgekeerde aantoont: Limburgs wordt even hoog als Citétaal beoordeeld, met Geaccenteerd Limburgs als hoogste score. Naast de niet-significante verschillen, kan daarmee kan ook hypothese 2b worden verworpen. Met andere woorden, Citétaalsprekers worden in sollicitatiegesprekken niet dynamischer gevonden dan sprekers met een Limburgs accent. Wat ook opvalt is dat alle variëteiten sterk boven het gemiddelde van 4.5 scoren ($M = 5.30, SD = .77$), wat erop wijst dat de stem van de spreker over het algemeen als dynamisch wordt beschouwd.

Figuur 5 Een one-way independent ANOVA voor de variëteiten en dynamisme.

3.1.3 Attitudedimensie Integriteit

Er werd een derde *one-way independent ANOVA* uitgevoerd om *integriteit* te testen op basis van variëteit $F(2, 78) = .506, p = .605, \eta^2 = .013$. Deze niet-significante test toont aan dat *integriteit* geen geschikte attitudedimensie vormt voor dit onderzoek. De variëteiten LIMB ($M = 4.57, SD = .61$), ACCENT ($M = 4.38, SD = .77$) en CITE ($M = 4.51, SD = .62$) verschilden immers op geen enkel niveau significant van elkaar. De spreker werd over het algemeen erg neutraal beoordeeld ($M = 4.78, SD = .67$). Deze resultaten bevestigen het argument om voor deze factor geen hypothesen op te stellen. Uit dit onderzoek blijkt dan ook dat *integriteit*, tenminste in deze context, geen waardevolle attitudedimensie vormt. De resultaten worden visueel voorgesteld in Figuur 6.

Figuur 6 Een one-way independent ANOVA voor de variëteiten en integriteit.

3.2 Kwalificering op basis van accent

Om het verband tussen variëteit en het toegekende functieniveau (laag – hoog) te onderzoeken, werd er een chi-kwadraat test uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er een significante samenhang bestaat tussen de variëteit van de spreker en het toegekende functieniveau ($\chi^2 (10) = 25.123, p < .005$). Een lineaire regressie wees bovendien uit dat variëteit een significante voorspeller is van het functieniveau, $F(1, 79) = 23.806, p < .001$. De verklarende variantie R^2 is .232, wat betekent dat variëteit 23.2% van de variantie in de afhankelijke variabele functieniveau verklaart. Hoe sterker het accent, hoe lager competenties voor een functie werden ingeschat ($\beta = -.593, t = -4.879, p < .001$).

Om er zeker van te zijn dat we de vraag over het toegekende statuut (arbeider – bediende), als verdiepende vraag op functieniveau (laag – hoog) mogen te beschouwen, werd een bivariate correlatietest uitgevoerd. Een sterk significante samenhang ($r = .551, p < .001$) bevestigt die assumptie. Uit een chi-kwadraat test blijkt dat er een significante samenhang bestaat tussen variëteit en het meer concrete statuut ($\chi^2 (12) = 35.624, p < .005$). Een lineaire regressie verklaart dat variëteit een significante voorspeller is van het toegekende statuut van arbeider of bediende, $F(1, 79) = 34.520, p < .001$. Hoe sterker het accent, hoe meer een beoordelaar de spreker een functie als arbeider toeschrijft ($\beta = -1.171, t = -5.875, p < .001$). De verklaarde variantie R^2 is hierbij .304 oftewel 30.4%. H3a, dat Citétaalsprekers geschikt worden beschouwd voor lagere beroepen dan sprekers van de Limburgse variëteit, kan hiermee met voldoende zekerheid worden aangenomen.

Om hypothesen over vereiste communicatievaardigheden te testen, werd er aan de participanten ook daarover een vraag gesteld (*solliciteert voor een beroep waarbij communicatievaardigheden niet – wel belangrijk zijn*). Een chi-kwadraat test ($\chi^2 (12) = 29.836, p < .005$) toont aan dat er een significante samenhang bestaat tussen variëteit en ingeschatte communicatievaardigheden. Met een lineaire regressieanalyse kon worden aangetoond dat variëteit een significante voorspeller is van de vereiste communicatievaardigheden van een sollicitant, $F(1, 79) = 27.513, p < .001$. Hoe sterker het accent van de spreker, hoe lager de communicatievaardigheden worden ingeschat ($\beta = -1.063, t = -5.245, p < .001$). Variëteit verklaart 25.8% ($R^2 = .258$) van de variantie in de afhankelijke variabele

communicatievaardigheden. Deze bevinding druist in tegen de verwachtingen in de hypothesen, waardoor die hypothese 3b wordt verworpen. Citétaal sprekers worden negatief in verband gebracht met beroepen die hoge communicatievaardigheden vereisen.

Een bivariate correlatietest toonde een sterk positief verband aan tussen ingeschatte communicatievaardigheden en toegeschreven functieniveau (hoog – laag) ($r = .734, p < .001$). Hoe hoger de communicatievaardigheden worden ingeschat, hoe hoger de toegeschreven functie is. Een partiële correlatie waarbij er op woonplaats gecontroleerd werd, resulteerde in een licht zwakker verband ($r = .723, p < .001$) dat nog steeds sterk is. Ook op een dieper functieniveau (arbeider – bediende) werd een sterk verband gevonden ($r = .634, p < .001$). Hoe hoger de ingeschatte communicatievaardigheden van de spreker, hoe meer hij als bediende wordt beschouwd, zelfs nadat effecten van woonplaats werden getest ($r = .618, p < .001$). Hiermee kan hypothese 3a nogmaals worden geverifieerd, en vinden we nog meer bewijs voor de verwerping van hypothese 3b.

Een vraag naar concrete functietitels bevestigt bovenstaande resultaten: CITE wordt consequent, in 93% van de gevallen, beoordeeld als een sollicitant voor een functie als heftruckchauffeur (86%) of barista (7%). LIMB daarentegen, werd in 78% van de gevallen gelinkt aan beroepen met een hoge status (48% accountmanager, 30% verzekeraar). Citétaal sprekers worden wel degelijk geclassificeerd voor jobs met een lage status, terwijl er bij het Limburgse regiolect net het omgekeerde kan worden vastgesteld. Ook bij deze schaal krijgt ACCENT een intermediaire positie toegewezen, die neigt naar beroepen die lager in status zijn. 55% van de respondenten linkt de spreker aan een job als heftruckchauffeur, 34% linkt hem aan een accountmanager. Opvallend bij deze variëteit, is dat accountmanager een functie is die hoge communicatievaardigheden vereist. Samen met 7% van de respondenten die kozen voor barista, een functie waarbij communicatie ook belangrijk is, komt dat totaal op 41%, vergeleken met slechts 11% voor CITE. Geaccenteerd Limburgs wordt met andere woorden aanzienlijk minder negatief beoordeeld dan Citétaal, maar scoort wel lager dan het Limburgs. Tabel 4, waarin voor elke variëteit de toegeschreven beroepen worden weergegeven, bevestigt de bevindingen over hypothese 3a en 3b.

	Accountmanager	Barista	Heftruckchauffeur	Verzekeraar
Limburgs	11 48%	1 4%	4 17%	7 30%
Geaccenteerd Limburgs	10 34%	2 7%	16 55%	1 3%
Citétaal	1 4%	2 7%	24 86%	1 4%
Totaal	22	5	44	9

Tabel 4 Overzicht van de gekozen voorgestelde beroepen voor elke conditie en de procentuele verdeling ervan.

3.3 Etnische achtergrond van de spreker

Als een exploratief onderdeel van deze masterproef, werd er gevraagd naar de afkomst van de spreker. Op die manier kon er onderzocht worden of er een samenhang bestaat tussen de resultaten en de gepercipieerde afkomst van de spreker. Limburgs werd door alle deelnemers als autochtoon herkend, maar de twee andere variëteiten werden soms als allochtoon bestempeld. Geaccenteerd Limburgs werd 6 keer oftewel in 20% van de gevallen als allochtoon beschouwd. Citétaal werd ook 6 keer als allochtoon waargenomen, ook goed voor 20% van het totaal voor die variëteit. Voor Citétaal is dat een erg laag aantal, wat aangeeft dat deze CUV steeds minder etnische associaties oproept.

Een *two-way independent ANOVA* werd uitgevoerd met variëteit en origine als onafhankelijke variabelen en *status* als afhankelijke variabele. Daaruit bleek dat er geen effect was van de gepercipieerde origine op de beoordeling van de attitudedimensie *status*, $F(1, 75) = 2.16, p = .146$. Er kon ook geen

significant interactie-effect gevonden worden tussen variëteit en gepercipieerde origine op de statusscore van de spreker, $F(1, 75) = .223, p = .638$. Vervolgens werd er een *simple effects analyse* uitgevoerd in *syntax*, waaruit ook geen significantie gevonden werd tussen de variëteiten in de origine. Dezelfde tests werden ook uitgevoerd voor *dynamisme* en *integriteit*.

De *two-way independent ANOVA* voor variëteit en origine op *dynamisme* kon ook geen significantie vinden voor gepercipieerde origine, $F(1, 75) = .790, p = .377$. Er kon ook net geen significante interactie tussen origine en variëteit gevonden worden, $F(1, 75) = 3.02, p = .086$. Een *simple effects analyse* toonde aan dat wanneer respondenten aangaven dat de spreker een autochtoon is, ACCENT significant hoger scoorde dan CITE ($p < .05$) op *dynamisme*. Wanneer beoordelaars van mening waren dat de spreker een Belg is, vonden ze hem in de ACCENT-conditie significant dynamischer dan wanneer dezelfde spreker Citétaal sprak.

Een *two-way independent ANOVA* voor variëteit en origine op *integriteit* kon op geen enkel vlak significantie vinden. Gepercipieerde origine was geen significante bepaler van integriteitscores ($F(1, 75) = .781, p = .380$), en er kon ook geen interactie-effect worden gevonden tussen variëteit en origine ($F(1, 75) = 1.768, p = .188$). Alle variëteiten scoorden ongeveer even hoog op *integriteit*, ongeacht de origine die de beoordelaar aan de spreker toedroeg, zo bleek uit een *simple effects analyse*.

4 Discussie

Het doel van deze masterproef was om de beoordeling van Citétaalsprekers in professionele contexten te onderzoeken. In het bijzonder werd de context van een sollicitatiegesprek nagebootst waarin Citétaal werd vergeleken met het regionaal Limburgs en Geaccenteerd Limburgs. Met een *between-subjects matched guise test* (Lambert et al., 1960) werd er bij 81 HR-professionals een indirecte attitudetest afgenomen, waarna enkele concrete vragen over de beoordeling van de sollicitant werden gesteld. Op die manier kon er onderzocht worden of er bij personeelsswerfers onbewust een stigma tegenover Citétaal bestaat in de context van het sollicitatieproces.

Er kon worden bevestigd dat het Limburgs de hoogste status wordt toegekend, en dat Citétaal het laagst op *status* wordt beoordeeld (hypothese 1a). De beoordelingen over de verschillende Vlaamse regio's verschillen van elkaar, wat niet werd verwacht (hypothese 1b). In Oost en West-Vlaanderen scoort Geaccenteerd Limburgs hoger op *status* dan de andere variëteiten. Daarnaast werd uit eerder onderzoek afgeleid dat Citétaal het hoogst op *dynamisme* beoordeeld zou worden, al konden die bevindingen niet gerepliceerd worden (hypothese 2a). Sprekers van Geaccenteerd Limburgs namen dus alleen op de statusdimensie een intermediaire positie in, en niet op de dynamismedimensie (hypothese 2b). Sprekers van die variëteit worden dus minder streng op hun taalgebruik afgerekend dan Citétaalsprekers. Ten slotte moesten enkele vragen uitwijzen aan welke functieniveaus de spreker in elke variëteit wordt toegeschreven. Zoals verwacht wordt Citétaal aan het beroep met de laagste status (heftruckchauffeur) toegeschreven, en het Limburgs aan de beroepen met de hoogste status (accountmanager, verzekeraar) (hypothese 3a). Verder wordt Citétaal, tegen de verwachtingen in, het minst geschikt beschouwd voor betrekkingen waarbij communicatievaardigheden belangrijk zijn (hypothese 3b). Bovendien worden Citétaalsprekers amper aan het beroep barista toegewezen, wat verondersteld wordt een beroep te zijn waarbij communicatievaardigheden belangrijk zijn. In wat volgt worden deze bevindingen geïnterpreteerd en besproken aan de hand van de literatuurstudie.

In dit onderzoek werd geconstateerd dat Citétaal significant lager wordt beoordeeld op *status* dan het Limburgs. Die bevindingen komen overeen met eerdere onderzoeken naar de perceptie van Citétaal (Marzo, 2016; Grondelaers & Marzo, 2020). Interessant hier, is dat die beoordeling gebeurde door personeelsswerfers, van wie verwacht wordt dat ze onbevooroordeeld plaatsnemen in het sollicitatiegesprek. indirecte impliciete attitudemeting met een MGT, legde dus onbewuste vooroordelen tegenover Citétaal bloot. Daarmee bevestigt dit onderzoek wat in andere landen al werd geconstateerd:

CUV's lijden onder een stigma (Bishop et al., 2005; Coupland & Bishop, 2007; Giles et al., 1970). Die bevinding kadert vervolgens binnen gelijkaardig onderzoek naar de invloed van accenten op sollicitatieprocedures, waarin systematisch kon worden aangetoond dat niet-standaardtalige accenten een negatieve invloed hebben op professionele opportuniteiten (Cargile, 2000; Carlson & McHenry, 2006; Deprez-Sims & Morris, 2013; Hosoda & Stone-Romero, 2010; Kalin et al., 1980; Rakić et al., 2011b). Een dergelijk vooroordeel wijst erop dat in professionele contexten de *status* van een spreker zijn of haar accent belangrijker is dan de aantrekkelijkheid van dat accent (Marzo, 2016). Meer concreet betekent dit dat Citétaal sprekers worden geassocieerd met beroepen die eerder als laag in status beschouwd worden. Wanneer een personeelswerver de keuze krijgt om de spreker een beroep als arbeider of bediende toe te schrijven, kiest die beoordelaar significant vaker voor het arbeidersstatuut. Daarnaast wees dit onderzoek uit dat er een sterke samenhang bestaat tussen Citétaal sprekers, lage beroepen en lage communicatievaardigheden. Citétaal wekt inderdaad het stereotype van 'slecht taalgebruik' op (Marzo, 2016), wat een beperking vormt voor sprekers van deze taalvariëteit. Wanneer er specifieke beroepen worden gepresenteerd (accountmanager, verzekeraar, barista en heftruckchauffeur), wordt Citétaal consequent toegewezen aan de functie van heftruckchauffeur. Geaccenteerd Limburgs werd ook vaak (55%) met heftruckchauffeur vergeleken, maar werd regelmatig (34%) als geschikt voor een accountmanager gezien. Deze intermediaire positie komt overeen met wat er in de attitudetest voor de factor *status* gevonden werd.

Beoordelaars kennen Geaccenteerd Limburgs de hoogste dynamismescores toe, gevolgd door het Limburgs. Citétaal scoort daarbij lager dan het Limburgs, al is die bevinding niet significant. Deze bevinding gaat in tegen wat er verwacht werd, omdat Grondelaers en Marzo (2020) vaststelden dat net Citétaal uitblinkt in *dynamisme*. Wanneer we vanuit het perspectief van *dynamisme* kijken naar de toewijzing van Citétaal sprekers op een aantal voorgestelde beroepen, is er wel een significant verschil met het Limburgs op te merken. Citétaal wordt consequent minder gelinkt aan barista, een beroep met een lage status maar met hoge communicatievaardigheden. Die betrekking geeft, vergeleken met heftruckchauffeur, het meest *coole* en *street-wise* beeld weer tussen de beroepen met een lage status. Wanneer er wordt gekeken naar *accent bias*, is het aannemelijk om de uitkomsten voor *status* en *dynamisme* in verband te brengen met een veranderlijk indexicaal veld van Citétaal dat contextafhankelijk is. Toch moet hier de bedenking worden gemaakt of het beroep van barista werd geïnterpreteerd zoals bedoeld. Indien beoordelaars van mening waren dat een barista alleen maar bestellingen van obers afhandelt, zonder in contact met klanten te komen, zouden bovenstaande veronderstellingen niet volledig correct zijn.

Hoewel het Limburgs de hoogste beoordelingen kreeg voor communicatievaardigheden, werd deze variëteit als enige in 30% van de gevallen aan verzekeraar toegedragen. Dat beroep werd verondersteld een hoge status te hebben, maar weinig communicatievaardigheden te vereisen (Hosoda & Stone-Romero). Deze discrepantie is enerzijds te wijten aan verschillende percepties van het beroep 'verzekeraar'. Zo is het mogelijk dat bepaalde deelnemers deze functie interpreteerden als een vertegenwoordiger die verzekeringspolissen aanbiedt. In dat geval zouden communicatievaardigheden wel belangrijk zijn. Een meer specifieke functie bij een verzekeringsmaatschappij had in dit onderzoek meer duidelijkheid kunnen scheppen. Anderzijds kon er voor de factor *dynamisme* geen significantie gevonden worden. Het is daarom ook niet mogelijk om een effectief verband te leggen tussen beide aspecten en om conclusies te trekken op basis van alleen maar deze steekproef.

De derde factor, integriteit, speelt een minder belangrijke rol in dit onderzoek. Zo is de selectie van deze attitudedimensie gebaseerd op voorgaand onderzoek (Lambert et al., 1960; Grondelaers & Marzo, 2020) en op de context van dit onderzoek. Integriteit draagt echter weinig bij aan de resultaten: er kan geen significantie worden gevonden tussen de verschillende condities. Alle variëteiten scoren gelijkaardig op deze dimensie, al zet de trend van de andere dimensies zich ook hier verder. Citétaal scoort, weliswaar niet significant, lager dan het Limburgs. Geaccenteerd Limburgs neemt wederom een intermediaire positie in. Die tendens komt niet overeen met de bevindingen uit Grondelaers en Marzo's

onderzoek. Ook hier kan de assumptie worden gemaakt dat het veranderlijke indexicale veld van Citétaal een verklarende factor is voor niet-significantie.

Wanneer de gepercipieerde origine van de spreker (autochtoon of allochtoon) in de vergelijking werd opgenomen, kon er alleen voor *dynamisme* een significant verschil tussen Geaccenteerd Limburgs en Citétaal worden gevonden. Indien de beoordelaars van mening waren dat de spreker een Belg is, vonden ze hem significant dynamischer dan in de Citétaalconditie. Voor *status* en *integriteit* had de waargenomen afkomst van de spreker geen enkele invloed. Daarnaast meenden de meeste beoordelaars dat de spreker een autochtoon is. Bovendien wijst een sterke associatie met Genk en Citéwijken als de woonplaats van de spreker erop dat Citétaal als danig wordt herkend (Bradac, 1990, in Garrett, 2010). Wanneer we deze bevindingen met elkaar in verband brengen, is het aannemelijk om te stellen dat Citétaal is uitgegroeid tot een lokale identiteit. Daarmee bevestigen we wat Marzo en Ceuleers in 2011 al konden vaststellen, en lijkt de verschuiving van etnolect naar lokale identiteit nu groter te zijn. Citétaalsprekers worden dan ook niet volledig bevooroordeeld op basis van hun accent zoals in soortgelijke onderzoeken naar etniciteit, maar eerder op hun taalgebruik. Ook hier suggereren de bevindingen dat Citétaalsprekers de stereotypes van 'incompetent' en 'slecht taalgebruik' kunnen oproepen. Mogelijks wordt Citétaal dus beschouwd als een lokale slang of dialect die een lage status heeft. Een slang die misschien wel een historische band met etniciteit heeft, maar tegenwoordig als het dialect van Genk wordt beschouwd. Die gevolgtrekking sluit aan bij de *social dominance theory* (Sidanius & Pratto, 1999) en de *system justification theory* (Jost & Hunyady, 2003). Met significant lagere statuscores, is het aannemelijk dat Citétaal kenmerkend is voor sprekers van een lagere klasse. Dat vergroot het wij-zij-denken zoals beschreven in de Social Identity Theory (Tajfel & Turner, 1986). Overigens is een activatie van stereotypes op basis van taalgebruik of accent één van de drie componenten van het ABC-model (Mai & Hoffmann, 2014). Wanneer die activatie gebeurt, is het wel degelijk mogelijk dat een sollicitant negatiever wordt beoordeeld op basis van zijn of haar taalgebruik, ongeacht origine.

Niet alleen klassenverschillen en stereotypes, maar ook verstaanbaarheid kan bijdragen aan een lagere beoordeling van Citétaalsprekers bij sollicitaties. Het is opvallend dat Geaccenteerd Limburgs significant hoger scoort dan Citétaal op *status*, aangezien beide guises slechts op basis van grammaticale en fonologische variaties verschillen. Het is daarom mogelijk dat Citétaal moeilijker te verwerken is dan Geaccenteerd Limburgs. Die lagere *processing fluency* is een reden waarom niet-standaardtalige accenten negatief beoordeeld kunnen worden (Carlson & McHenry, 2006; Dragojevic et al., 2017; Dragojevic & Giles, 2016). Het is duidelijk dat er geen expliciete verklaring bestaat voor de stigmatisering van Citétaal. Daarom is het belangrijk om het probleem vanuit meerdere invalshoeken te bekijken, die zowel taalkundig als sociaalwetenschappelijk zijn.

4.1 Limitaties en suggesties voor vervolgonderzoek

Deze paragraaf werpt een kritische blik op de methodologie van dit onderzoek en geeft suggesties die als aanknopingspunt kunnen dienen voor vervolgonderzoek.

Als eerste beperking is het belangrijk om te vermelden dat de spreker in de drie guises over het algemeen dynamisch werd bevonden. Met een gemiddelde dynamismescore over alle variëteiten heen ($M = 5.30$, $SD = .77$), scoort deze spreker voor alle variëteiten boven het gemiddelde van 4.5. Een niet-neutrale tekst is volgens Garrett (2010) een bedreiging voor een goede MGT. In de geluidsfragmenten die in dit onderzoek werden gebruikt, wordt de spreker duidelijk als dynamisch afgebeeld. Mogelijke onderdelen die daar verantwoordelijk kunnen zijn, zijn uitingen dat hij goed met verantwoordelijkheid kan omgaan, ambitie heeft en wil groeien op professioneel vlak. Hoewel Garrett zijn opmerking nuanceert door te zeggen dat een neutrale tekst onmogelijk kan bestaan, heeft die bevinding belangrijke gevolgen voor dit onderzoek. De resultaten met betrekking tot de dynamisedimensie moeten met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Bovendien is het mogelijk dat de dynamische kenmerken van de spreker een invloed hebben gehad op de schalen die bij de twee andere attitudedimensies horen. De

resultaten voor *status* en *integriteit* worden daarom best geïnterpreteerd onder voorbehoud dat het een spreker is met dynamisme kenmerken.

Een tweede tekortkoming van dit onderzoek is dat er slechts beperkte informatie werd verzameld over de respondenten. Zo werd enkel beknopt naar hun ervaring als personeelswerver gevraagd, waaruit niet-actieve recruiters niet konden worden onderscheiden. Daarnaast zou een vraag naar het specifieke beroep van de respondent interessante interacties tussen attitudes en functies kunnen blootleggen. Zo is het mogelijk dat er verschillen bestaan tussen consultants en office managers van uitzendbureaus, recruiters bij werving- en selectiebureaus, HR recruiters of headhunters. Door die informatie in rekening te brengen, kan er grondiger onderzocht worden of training en ervaring een invloed hebben op discriminatie van sollicitanten.

Ten derde veronderstelt dit onderzoek dat Citétaal een unieke taalvariëteit is die verschilt van andere Limburgse dialecten. Het is daarom mogelijk dat de bevindingen over vooroordelen en discriminatie ook voorkomen bij Limburgse sprekers die dialectkenmerken gebruiken. Toekomstig onderzoek zou, eventueel in een andere context, Limburgse dialectfeatures kunnen vergelijken met Citétaalfeatures. Daarbij wordt aanbevolen om voor elk dialect en Citétaal meerdere kenmerken met elkaar te vergelijken, maar om dat steeds één tegen één te doen. Op die manier kan er zo nauwkeurig als mogelijk getest te worden.

Een vierde beperking van dit onderzoek is dat er geen pretest werd uitgevoerd om te testen of de voorgestelde beroepen wel degelijk geassocieerd worden met de verwachte status en communicatievaardigheden. Die beroepen verschilden immers van die in Hosoda en Stone-Romero's (2010) onderzoek. Bovendien moest de functie van barista niet alleen beoordeeld worden als laag in status waarbij communicatievaardigheden belangrijk zijn, maar ook als dynamisch. Het is daarom raadzaam om in vervolgonderzoek voor beroepen met een duidelijker dynamisch profiel te kiezen, zoals DJ of radiopresentator (Grondelaers & van Hout, 2016). Bovendien is het interessant om de beroepen niet te selecteren op basis van communicatievaardigheden, maar aan de hand van de attitudedimensies. Zo kan er vervolgens getest worden in welke mate Citétaal wordt gekoppeld aan beroepen die hoog scoren op *status*, *integriteit*, *dynamisme* of andere factoren.

Ten slotte werd er in dit onderzoek alleen gebruik gemaakt van een kwantitatieve onderzoeksmethode. Marzo (2016) gebruikte in haar onderzoek een MGT in combinatie met een *societal treatment* methode. De kwalitatieve resultaten in dat onderzoek werden vervolgens gebruikt om de kwantitatieve gegevens te ondersteunen. Op die manier kunnen de bevindingen met meer zekerheid als danig worden geïnterpreteerd. Bovendien kunnen er op die manier gerichte vragen aan participanten gesteld worden. Zo kan er in toekomstig onderzoek gevraagd worden naar de reden van een aanname of een afwijzing. Die resultaten zouden vervolgens met het *Justification-Suppression Model* (Crandall & Eshleman, 2003) geïnterpreteerd kunnen worden. De voornaamste rechtvaardigingen voor afwijzingen zouden dan meer licht op de stigmatisering van Citétaal kunnen werpen. Die inzichten kunnen bijdragen aan de training van personeelswerkers.

4.2 Implicaties

De resultaten van dit onderzoek dragen bij aan het in kaart brengen van Citétaal als hybride identiteit die een steeds autochter karakter krijgt. Zo werd er nieuw bewijs worden aangedragen voor een gelaagd indexicaal veld dat contextafhankelijk is (Marzo, 2016). Daarnaast zijn deze resultaten toetsbaar aan eerder internationaal onderzoek naar vreemde accenten en CUV's. Door globalisering groeit de focus op de stigmatisering van vreemde accenten, al toont dit onderzoek aan dat die problematiek ook een erg lokaal karakter heeft. Dit onderzoek hoopt dan ook een alarmbel te zijn en onderzoekers aan te moedigen om verder onderzoek te voeren naar de invloed van Vlaamse jongerentalen en etnolecten op arbeidskansen.

Praktische implicaties van dit onderzoek liggen bij de aanwervingsprocedures van organisaties en

uitzendbureaus. Er wordt aangeraden om gebruik te maken van gestructureerde interviews om de effecten van accent te verkleinen. De focus van de beoordeling ligt dan meer op de werkelijke competenties van een sollicitant (Huffcutt et al., 2001). Bovendien minimaliseert persoonlijke informatie over de sollicitant de invloed van een accent (Locksley et al., 1980, in Hosoda & Stone-Romero, 2010). Organisaties en uitzendbureaus kunnen daarom niet-indringende persoonlijke vragen voorzien. Op die manier kan er *common ground* (Clark, 1996) worden gecreëerd wat in-groupdenken versterkt. Dat heeft vervolgens een positieve uitwerking op de beoordeling van een persoon (Tajfel & Turner, 1986). Overigens kunnen deze bevindingen worden gebruikt om personeelsswerpers bewust te maken van een zogenaamde *unconscious bias*. Hoewel taalattitudes veelal impliciet tot stand komen, kan het lonen om er bewust van te zijn.

5 Conclusie

Nu de resultaten zijn geanalyseerd en besproken, en er is gereflecteerd over de tekortkomingen, is het mogelijk om de onderzoeksvraag van dit onderzoek te beantwoorden: *Hoe worden Citétaal sprekers beoordeeld in het sollicitatieproces in vergelijking met sprekers van het Limburgse regiolect?* Allereerst werd de beoordeling van Citétaal sprekers verdeeld in drie attitudedimensies, die met een matched guise test (Lambert et al., 1960) bij Vlaamstalige personeelsswerpers werd afgenomen. Voor de eerste factor, *status*, werden de verwachtingen ingelost. Citétaal krijgt in het sollicitatiegesprek een lagere status toegekend dan het Limburgs. Die bevinding kan worden doorgetrokken naar de jobspecifieke beoordelingen. Zo wordt Citétaal consequent gekoppeld aan het statuut van arbeider en beroepen met een lage status, zoals heftruckchauffeur. Voor het Limburgs werd het omgekeerde vastgesteld, en wordt die variëteit stelselmatig gekoppeld aan beroepen met een hoge status, zoals accountmanager of verzekeraar. Bovendien wordt Citétaal beoordeeld als geschikt voor beroepen waarbij communicatievaardigheden minder belangrijk zijn. Voor de attitudedimensies *dynamisme* en *integriteit* werden er geen significante verschillen gevonden.

Het derde accent dat in dit onderzoek werd onderzocht, is Geaccenteerd Limburgs. Deze intermediaire vorm tussen het Limburgse regiolect en Citétaal wordt gebruikt wanneer Citétaal sprekers geen grammaticale variaties of stijlfouten maken, en valt te verwachten in formele contexten. Er werd gevonden dat deze variëteit zowel voor de statusdimensie als voor het niveau van toegeschreven beroepen een tussenpositie inneemt. Geaccenteerd Limburgs wordt als geschikt beschouwd voor zowel accountmanager als heftruckchauffeur. De resultaten voor dit accent zijn beter dan verwacht: Geaccenteerd Limburgs scoorde significant beter op *status* dan Citétaal, en verschilde niet-significant van het Limburgs. Daarnaast scoort die variëteit significant beter dan Citétaal wanneer beoordelaars van mening waren dat de spreker een Belg is. Bovendien beoordeelden participanten uit Oost en West-Vlaanderen het Geaccenteerd Limburgs als hoogste in status, als was die bevinding niet significant.

Ten slotte werd er in dit onderzoek een verschuiving opgemerkt die aantoont dat Citétaal steeds minder met etniciteit wordt geassocieerd. Daaruit kan worden geargumenteed dat het stigma tegenover Citétaal niet volledig op accent rust, maar ook op de percepties van 'slecht taalgebruik'.

Samengevat toont dit onderzoek aan dat Citétaal in sollicitatiegesprekken negatiever wordt beoordeeld dan het Limburgs of Geaccenteerd Limburgs. Er bestaat dus wel degelijk een bias tegenover deze taalvariëteit, die de professionele mogelijkheden voor haar sprekers in de weg kan staan. Wanneer Citétaal sprekers bepaalde kenmerken laten vallen die als 'slecht taalgebruik' geïnterpreteerd kunnen worden, krijgen ze significant betere beoordelingen in het sollicitatieproces. Deze bevindingen kunnen worden gebruikt om personeelsswerpers beter te informeren over de gevaren van onbewuste vooroordelen en stereotypering op basis van accent. Op die manier kan er gestreefd blijven worden naar een gelijke behandeling van iedereen, ongeacht afkomst of accent.

6 Literatuurlijst

- Aarsæther, F., Marzo, S., Nistov, I., & Ceuleers, E. (2015). Indexing locality: Contemporary urban vernaculars in Belgium and Norway. In J. Nortier & B. A. Svendsen (Red.), *Language, Youth and Identity in the 21st Century* (pp. 249–270). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139061896.018>
- Abrams, D., & Hogg, M. A. (1998). Prospects for research in group processes and intergroup relations. *Group Processes & Intergroup Relations*, 1(1), 7-20. <https://doi.org/10.1177/2F1368430298011002>
- Allen, B. P. (1975). Social distance and admiration reactions of “unprejudiced” whites 1. *Journal of Personality*, 43(4), 709-726. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1975.tb00731.x>
- Bigler, R. S., Spears Brown, C., & Markell, M. (2001). When groups are not created equal: Effects of group status on the formation of intergroup attitudes in children. *Child Development*, 72(4), 1151-1162. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00339>
- Bishop, H., Coupland, N., & Garrett, P. (2005). Conceptual accent evaluation: Thirty years of accent prejudice in the UK. *Acta Linguistica Hafniensia*, 37(1), 131–154. <https://doi.org/10.1080/03740463.2005.10416087>
- Bourhis, R. Y. (1979). Language and ethnic interaction: A social psychological approach. In H. Giles & B. Saint-Jacques (Eds.), *Language and ethnic relations* (pp. 117-141). Oxford: Pergamon Press. https://limo.libis.be/primo-explore/fulldisplay?docid=32LIBIS_ALMA_DS71125402340001471&context=L&vid=KULeuven&search_scope=ALL_CONTENT&tab=all_content_tab&lang=en_US
- Brewer, M. B. (1979). In-group bias in the minimal intergroup situation: A cognitive-motivational analysis. *Psychological bulletin*, 86(2), 307. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.86.2.307>
- Bruner, J. S. (1957). On perceptual readiness. *Psychological review*, 64(2), 123. <https://doi.org/10.1037/h004380>
- Cargile, A. C. (2000). Evaluations of Employment Suitability: Does Accent Always Matter? *Journal of Employment Counseling*, 37(3), 165–177. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1920.2000.tb00483.x>
- Carlson, H. K., & McHenry, M. A. (2006). Effect of accent and dialect on employability. *Journal of Employment Counseling*, 43(2), 70–83. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1920.2006.tb00008.x>

- Clark H.H. (1996). Common ground. *Using Language*. Cambridge University Press, 92-121. Geraadpleegd van <https://msu.edu/~ourouk51/800-Phil/Handouts/Readings/CommonGround/Clark-CommonGround-UsingLanguage-1996.pdf>
- Coupland, N., & Bishop, H. (2007). Ideologised values for British accents. *Journal of Sociolinguistics*, 11(1), 74–93. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9841.2007.00311.x>
- Crandall, C. S., Bahns, A. J., Warner, R., & Schaller, M. (2011). Stereotypes as Justifications of Prejudice. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(11), 1488–1498. <https://doi.org/10.1177/0146167211411723>
- Crandall, C. S., & Eshleman, A. (2003). A justification-suppression model of the expression and experience of prejudice. *Psychological Bulletin*, 129(3), 414–446. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.3.414>
- Crocker, J., Major, B. & Steele, C. (1998) Social Stigma. In Gilbert, D.T., Fiske, S.T. & Lindzey, G. (Eds.), *The Handbook of Social Psychology* (p. 504-553). Academic Press, New York, 504-553. <https://books.google.be/books?id=-4InWCsra7IC&lpg=PP17&ots=harFWNXkoc&dq=%20S.%20T.%20Fiske%2C%20D.%20T.%20Gilbert%2C%20%26%20G.%20Lindzey%20The%20Handbook%20of%20Social%20Psychology.%20&lr&hl=nl&pg=PP17#v=onepage&q=S.%20T.%20Fiske,%20D.%20T.%20Gilbert,%20&%20G.%20Lindzey%20The%20Handbook%20of%20Social%20Psychology.&f=false>
- Deprez-Sims, A.-S., & Morris, S. B. (2013). The Effect of Non-native Accents on the Evaluation of Applicants during an Employment Interview: The development of a path model: The Effect of Non-native Accents. *International Journal of Selection and Assessment*, 21(4), 355–367. <https://doi.org/10.1111/ijsa.12045>
- Díaz-Campos, M., & Killam, J. (2012). Assessing language attitudes through a matched-guise experiment: The case of consonantal deletion in Venezuelan Spanish. *Hispania*, 83-102. <https://www.jstor.org/stable/41440364>
- Dovidio, J. F., & Gaertner, S. L. (2010). Intergroup bias. In S. T. Fiske, D. T. Gilbert, & G. Lindzey (Eds.), *The Handbook of Social Psychology*. John Wiley & Sons, Inc., New York, 1084-1121. <https://books.google.be/books?id=-4InWCsra7IC&lpg=PP17&ots=harFWNXkoc&dq=%20S.%20T.%20Fiske%2C%20D.%20T.%20Gilbert%2C%20%26%20G.%20Lindzey%20The%20Handbook%20of%20Social%20Psychology.%20&lr&hl=nl&pg=PP17#v=onepage&q=S.%20T.%20Fiske,%20D.%20T.%20Gilbert,%20&%20G.%20Lindzey%20The%20Handbook%20of%20Social%20Psychology.&f=false>

- Dragojevic, M., & Giles, H. (2016). I Don't Like You Because You're Hard to Understand: The Role of Processing Fluency in the Language Attitudes Process: Processing Fluency and Language Attitudes. *Human Communication Research, 42*(3), 396–420. <https://doi.org/10.1111/hcre.12079>
- Dragojevic, M., Giles, H., Beck, A.-C., & Tatum, N. T. (2017). The fluency principle: Why foreign accent strength negatively biases language attitudes. *Communication Monographs, 84*(3), 385–405. <https://doi.org/10.1080/03637751.2017.1322213>
- Dragojevic, M., & Goatley-Soan, S. (2020). Americans' attitudes toward foreign accents: Evaluative hierarchies and underlying processes. *Journal of Multilingual and Multicultural Development, 1*–15. <https://doi.org/10.1080/01434632.2020.1735402>
- Dutton, D. G. (1971). Reactions of restaurateurs to blacks and whites violating restaurant dress requirements. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement, 3*(3), 298. <https://doi.org/10.1037/h0082272>
- Edwards, J. (1982). Language attitudes and implications among English speakers. In E. B. Ryan, & H. Giles (Eds.), *Attitudes towards Language Variation* (pp. 20–33). London: Arnold.
- Eckert, P. (2008). Variation and the indexical field1: VARIATION AND THE INDEXICAL FIELD. *Journal of Sociolinguistics, 12*(4), 453–476. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9841.2008.00374.x>
- Gaertner, S. L., & Dovidio, J. F. (2005). Understanding and Addressing Contemporary Racism: From Aversive Racism to the Common Ingroup Identity Model. *Journal of Social Issues, 61*(3), 615–639. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2005.00424.x>
- Garrett, P. (2005). Attitude measurements. In Ammon, U., Dittmar, N., Mattheier, K. & Trudgill, P. (Eds.), *Sociolinguistics: An International Handbook of the Science of Language and Society*. Volume 3.2, 1251-1260. Berlin: De Gruyter Mouton. <http://orca.cf.ac.uk/id/eprint/96696>
- Garrett, P. (2010). *Attitudes to Language*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511844713>
- Giles, H. (1970). Evaluative reactions to accents. *Educational Review, 22*(3), 211-227. <https://doi.org/10.1080/0013191700220301>
- Giles, H. (1973). Accent Mobility: A Model and Some Data. *Anthropological Linguistics, 15*(2), 87-105. <https://www.jstor.org/stable/30029508>
- Giles, H., Baker, S., & Fielding, G. (1975). Communication length as a behavioral index of accent prejudice. *International Journal of the Sociology of Language, 6*(7), 3–81. <https://psycnet.apa.org/record/1976-27568-001>

- Giles, H., Mulac, A., Bradac, J. J., & Johnson, P. (1987). Speech Accommodation Theory: The First Decade and Beyond. *Annals of the International Communication Association*, 10(1), 13–48. <https://doi.org/10.1080/23808985.1987.11678638>
- Gluszek, A., & Dovidio, J. F. (2010). The Way They Speak: A Social Psychological Perspective on the Stigma of Nonnative Accents in Communication. *Personality and Social Psychology Review*, 14(2), 214–237. <https://doi.org/10.1177/1088868309359288>
- Goddeeris, I., Lie, N., & Marzo, S. (2020). Wat je zegt ben, je zelf: over indexicaliteit van taal. In *Interculturaliteit en de geesteswetenschappen. Over grenzen, beelden en taal* (pp. 269 – 291). Acco Uitgeverij: Leuven. <https://lup.be/products/119776>
- Grondelaers, S., & Kristiansen, T. (2013). On the need to access deep evaluations when searching for the motor of standard language change. *Language (de) standardisations in Late Modern Europe: Experimental studies*, 9, 52. <https://lanchart.hum.ku.dk/research/slice/publications-and-news-letters/publications/language-destandardisation-in-late-modern-europe/>
- Grondelaers, Stefan, & Speelman, Dirk. (2013). Can speaker evaluation return private attitudes towards stigmatised varieties? Evidence from emergent standardisation in Belgian Dutch. In *Language (De)standardisation in Late Modern Europe: Experimental Studies* (pp. 171-192). Novus Press; Oslo. <http://hdl.handle.net/2066/121232>
- Grondelaers, S., & van Gent, P. (2019). How “deep” is Dynamism? Revisiting the evaluation of Moroccan-flavored Netherlandic Dutch. *Linguistics Vanguard*, 5(s1). <https://doi.org/10.1515/lingvan-2018-0011>
- Grondelaers, S., & van Hout, R. (2016). How (in)coherent can standard languages be? A perceptual perspective on co-variation. *Lingua*, 172–173, 62–71. <https://doi.org/10.1016/j.lingua.2015.10.012>
- Grondelaers, S., van Hout, R., & Steegs, M. (2010). Evaluating Regional Accent Variation in Standard Dutch. *Journal of Language and Social Psychology*, 29(1), 101–116. <https://doi.org/10.1177/0261927X09351681>
- Grondelaers, S., van Hout, R., & van Gent, P. (2016). Destandardization is not destandardization. *Taal En Tongval*, 68(2), 119–149. <https://doi.org/10.5117/TET2016.2.GRON>
- Grondelaers, S., van Hout, R., & van Gent, P. (2019). Re-evaluating the Prestige of Regional Accents in Netherlandic Standard Dutch: The Role of Accent Strength and Speaker Gender. *Journal of Language and Social Psychology*, 38(2), 215–236. <https://doi.org/10.1177/0261927X18810730>
- Hall, S. (2001). The spectacle of the other. *Discourse theory and practice: A reader*, 324-344.

- Heath, A., Cheung, S. Y., University of Oxford, Department of Sociology, Oxford Brookes University, Department of Sociology and Social Policy, Great Britain, & Department for Work and Pensions. (2006). *Ethnic penalties in the labour market: Employers and discrimination*. CDS. <http://books.google.com/books?id=Y8fPAAAAIAAJ>
- Hosoda, M., Nguyen, L. T., & Stone-Romero, E. F. (2012). The effect of Hispanic accents on employment decisions. *Journal of Managerial Psychology*, 27(4), 347–364. <https://doi.org/10.1108/02683941211220162>
- Hosoda, M., & Stone-Romero, E. (2010). The effects of foreign accents on employment-related decisions. *Journal of Managerial Psychology*, 25(2), 113–132. <https://doi.org/10.1108/02683941011019339>
- Huang, L., Frideger, M., & Pearce, J. L. (2013). Political skill: Explaining the effects of nonnative accent on managerial hiring and entrepreneurial investment decisions. *Journal of Applied Psychology*, 98(6), 1005–1017. <https://doi.org/10.1037/a0034125>
- Huffcutt, A. I., Conway, J. M., Roth, P. L., & Stone, N. J. (2001). Identification and meta-analytic assessment of psychological constructs measured in employment interviews. *Journal of Applied Psychology*, 86(5), 897. Clark, H. H. (1996). *Using language*. Cambridge university press. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.86.5.897>
- Impe, L., Speelman, D. (2007). Een attitudeel mixed guise-onderzoek naar tussentaal in Vlaanderen. Leuven: K.U.Leuven. Faculteit Letteren. https://limo.libis.be/primo-explore/fulldisplay?docid=32LIBIS_ALMA_DS71147328770001471&context=L&vid=KULeuven&search_scope=ALL_CONTENT&tab=all_content_tab&lang=en_US
- Jaspers, J. (2001). Het Vlaamse stigma. Over tussentaal en normativiteit. *Taal en tongval*, 53(2), 129-153. https://www.aup.nl/journal-downloads/taal-en-tongval/jrg_2001_vol_53_-_het_vlaamse_stigma.pdf
- Jaspers, J. (2008). Problematizing ethnolects: Naming linguistic practices in an Antwerp secondary school. *International Journal of Bilingualism*, 12(1–2), 85–103. <https://doi.org/10.1177/13670069080120010601>
- Jaspers, J. & Van Hoof, S. (2012). Hyperstandaardisering. *Tijdschrift voor Nederlandse taal-en letterkunde*, 128(2), 97-125. <http://www.tntl.nl/index.php/tntl/article/view/253>
- Jost, J., & Hunyady, O. (2003). The psychology of system justification and the palliative function of ideology. *European review of social psychology*, 13(1), 111-153. <https://doi.org/10.1080/10463280240000046>

- Kalin, R., Rayko, D. S., & Love, N. (1980). The Perception and Evaluation of Job Candidates with Four Different Ethnic Accents. In *Language* (pp. 197–202). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-024696-3.50034-X>
- Kinzler, K. D., Dupoux, E., & Spelke, E. S. (2007). The native language of social cognition. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *104*(30), 12577–12580. <https://doi.org/10.1073/pnas.0705345104>
- Koeman, J., & Marzo, S. (2017). Exploiting the social meanings of urban vernaculars: Differentiating effects of Citélanguage in advertising. *Intercultural Pragmatics*, *14*(3), 361-390. <https://lirias.kuleuven.be/1821614?limo=0>
- Kristiansen, T. (2009). The macro-level social meanings of late-modern Danish accents. *Acta Linguistica Hafniensia*, *41*(1), 167–192. <https://doi.org/10.1080/03740460903364219>
- Lambert, W. E., Hodgson, R. C., Gardner, R. C., & Fillenbaum, S. (1960). Evaluational reactions to spoken languages. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, *60*(1), 44–51. <https://doi.org/10.1037/h0044430>
- Leong, F. T., & Hayes, T. J. (1990). Occupational stereotyping of Asian Americans. *The Career Development Quarterly*, *39*(2), 143-154. <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.1990.tb00835.x>
- Lev-Ari, S., & Keysar, B. (2010). Why don't we believe non-native speakers? The influence of accent on credibility. *Journal of Experimental Social Psychology*, *46*(6), 1093–1096. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2010.05.025>
- Lippi-Green, R. (1994). Accent, standard language ideology, and discriminatory pretext in the courts. *Language in Society*, *23*(2), 163–198. <https://doi.org/10.1017/S0047404500017826>
- Loureiro-Rodriguez, V., Boggess, M. M., & Goldsmith, A. (2013). Language attitudes in Galicia: Using the matched-guise test among high school students. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, *34*(2), 136–153. <https://doi.org/10.1080/01434632.2012.729591>
- Mai, R., & Hoffmann, S. (2014). Accents in Business Communication: An integrative model and propositions for future research. *Journal of Consumer Psychology*, *24*(1), 137–158. <https://doi.org/10.1016/j.jcps.2013.09.004>
- Marzo, S. (2009). De verspreiding van jongerentalen in Limburgse scholen. *Informatie Vernieuwing Onderwijs*, *115*, 74–80. <http://hdl.handle.net/1854/LU-695812>
- Marzo, S. (2016). Exploring the social meaning of contemporary urban vernaculars: Perceptions and attitudes about Citétaal in Flanders. *International Journal of Bilingualism*, *20*(5), 501–521. <https://doi.org/10.1177/1367006914566831>

- Marzo, S. (2017). Limburgse Sjtijl. Over het ontstaan en de verspreiding van Citétaal. In G. De Sutter, De vele gezichten van het Nederlands in Vlaanderen. Een inleiding tot de variatietalkunde (pp. 291–309). Leuven: Acco. <https://lirias.kuleuven.be/1821633>
- Marzo, S., & Ceuleers, E. (2011). The use of Citétaal among adolescents in Limburg: The role of space appropriation in language variation and change. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 32(5), 451–464. <https://doi.org/10.1080/01434632.2011.597560>
- McGarty, C. E., Yzerbyt, V. Y., & Spears, R. E. (2002). *Stereotypes as explanations: The formation of meaningful beliefs about social groups*. Cambridge University Press. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1017/CBO9780511489877>
- Moule, J. (2009). Understanding Unconscious Bias and Unintentional Racism. *Phi Delta Kappan*, 90(5), 321. <https://doi-org.kuleuven.ezproxy.kuleuven.be/10.1177%2F003172170909000504>
- Pinget, A.-F., Rotteveel, M., & Van de Velde, H. (2014). Standaardnederlands met een accent—Herkenning en evaluatie van regionaal gekleurd Standaardnederlands in Nederland. *Nederlandse taalkunde*, 19(1), 3–45. <https://doi.org/10.5117/NEDTAA2014.1.PING>
- Petty, R. E., Fleming, M. A., & White, P. H. (1999). Stigmatized sources and persuasion: Prejudice as a determinant of argument scrutiny. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(1), 19. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.76.1.19>
- Rakić, T., Steffens, M. C., & Mummendey, A. (2011a). Blinded by the accent! The minor role of looks in ethnic categorization. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(1), 16–29. <https://doi.org/10.1037/a0021522>
- Rakić, T., Steffens, M. C., & Mummendey, A. (2011b). When it matters how you pronounce it: The influence of regional accents on job interview outcome: The role of accents in job interviews. *British Journal of Psychology*, 102(4), 868–883. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8295.2011.02051.x>
- Ramaekers, W. (1998). *Ramaekers, W. (1998). Mi, maak me geen eiers! Het Algemeen Cités. Onze Taal 4*. <http://www.meertens.knaw.nl/profielwerkstukken/cites.pdf>
- Rampton, B. (2011). From ‘Multi-ethnic adolescent heteroglossia’ to ‘Contemporary urban vernaculars’. *Language & Communication*, 31(4), 276–294. <https://doi.org/10.1016/j.langcom.2011.01.001>
- Rosenstein, J., & Hitt, M. A. (1986). Experimental research on race and sex discrimination: The record and the prospects. *Journal of Organizational Behavior*, 7(3), 215–226. <https://doi.org/10.1002/job.4030070306>

- Rutland, A., & Brown, R. (2001). Stereotypes as justifications for prior intergroup discrimination: Studies of Scottish national stereotyping. *European Journal of Social Psychology*, 31(2), 127-141. <https://doi.org/10.1002/ejsp.25>
- Sidanius, J., & Pratto, F. (1999). Social dominance: An intergroup theory of social hierarchy and oppression. New York, NY: Cambridge University Press. https://limo.libis.be/primo-explore/fulldisplay?docid=32LIBIS_ALMA_DS71131876060001471&context=L&vid=KULeuven&search_scope=ALL_CONTENT&tab=all_content_tab&lang=en_US
- Silverstein, M. (2003). Indexical order and the dialectics of sociolinguistic life. *Language & Communication*, 23(3-4), 193-229. [https://doi.org/10.1016/S0271-5309\(03\)00013-2](https://doi.org/10.1016/S0271-5309(03)00013-2)
- Stone-Romero, E. F., & Stone, D. L. (2007). Cognitive, affective, and cultural influences on stigmatization: Impact on human resource management processes and practices. In *Research in Personnel and Human Resources Management*. Emerald Group Publishing Limited. [https://doi.org/10.1016/S0742-7301\(07\)26003-7](https://doi.org/10.1016/S0742-7301(07)26003-7)
- Svendsen, B. A., & Marzo, S. (2015). A 'new' speech style is born. The omnipresence of structure and agency in the life of semiotic registers in heterogeneous urban spaces. *The European Journal of Applied Linguistics and TEFL*, 3(1), 47-85. <http://dx.doi.org/10.1515/eujal-2015-0008>
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. In W. G. Austin, & S. Worchel (Eds.), *Psychology of intergroup relations* (pp. 7-24). Chicago: Nelson-Hall. <https://doi.org/10.1177/2F053901847401300204>
- Timming, A. R. (2017). The effect of foreign accent on employability: A study of the aural dimensions of aesthetic labour in customer-facing and non-customer-facing jobs. *Work, Employment and Society*, 31(3), 409-428. <https://doi.org/10.1177/0950017016630260>
- Van Bezooijen, R., & Ytsma, J. (1999). Accents of Dutch. *Belgian Journal of Linguistics*, 13(1), 105-129. <https://doi.org/10.1075/bjl.13.07bez>
- Van Bezooijen, R. (2000). Een rondje dialect: Dialectonderzoek in breed perspectief. *Taal en Tongval*, 52, 9-19. <http://hdl.handle.net/2066/132275>
- Wang, Z., Arndt, A. D., Singh, S. N., Biernat, M., & Liu, F. (2013). "You Lost Me at Hello": How and when accent-based biases are expressed and suppressed. *International Journal of Research in Marketing*, 30(2), 185-196. <https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2012.09.004>
- White, P. H., & Harkins, S. G. (1994). Race of source effects in the elaboration likelihood model. *Journal of personality and social psychology*, 67(5), 790. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.5.790>

Williams, V. J. (1989). *From a caste to a minority: Changing attitudes of American sociologists toward Afro-Americans, 1896–1945*. New York: Greenwood Press.

Zahn, C. J., & Hopper, R. (1985). Measuring language attitudes: The speech evaluation instrument. *Journal of language and social psychology*, 4(2), 113-123.
<https://doi.org/10.1177%2F0261927X8500400203>

7 Bijlagen

7.1 Bijlage1: Enquête matched guise test

Beste deelnemer

Dank je wel voor je medewerking aan dit onderzoek van de KU Leuven!

Dit onderzoek moet uitwijzen in welke mate online sollicitaties via communicatietools als Skype verschillen van traditionele face-to-face sollicitatiegesprekken. Met de inzichten uit onder andere dit onderzoek, kunnen er tools ontwikkeld worden die sollicitaties optimaliseren.

Deze online survey duurt slechts 5 minuutjes en peilt naar jouw **persoonlijke mening**. Er bestaan dus geen foute antwoorden. Alles wat je invult op deze vragenlijst is **volledig vertrouwelijk** en wordt **anoniem** verwerkt. **Antwoord dus zo eerlijk mogelijk**. Door op "doorgaan" te klikken ga je ermee akkoord dat we je gegevens voor wetenschappelijk onderzoek gebruiken.

Als bedankje worden er achteraf twee bioscooptickets verloot. Als je kans wil maken om ze te winnen, kan je op het einde je e-mailadres achterlaten. Dit zal enkel gebruikt worden om je te contacteren als je gewonnen hebt.

Alvast bedankt!

Laurens Biesmans
laurens.biesmans@student.kuleuven.be
Doorgaan (1)

Als eerste hebben we enkele algemene vragen.

Q1 Hoe oud ben je?

Q2 Wat is je geslacht?

- Man
- Vrouw
- Anders

Q3 Wat is je woonplaats?

- Limburg
- Antwerpen
- Vlaams-Brabant
- Oost-Vlaanderen
- West-Vlaanderen
- Brussel
- Nederland
- Anders, namelijk _____

Q4 Hoeveel jaar ervaring heb je als recruiter?

- Minder dan 1 jaar
- Tussen 1 en 5 jaar
- Meer dan 5 jaar
- Ik ben geen recruiter

Luister nu naar het audiofragment. Je kan het fragment slechts twee keer afspelen, dus luister aandachtig.

Q5 Geef aan in welke mate je akkoord gaat met deze stellingen.

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Eerder niet akkoord	Neutraal	Eerder akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
Deze persoon is intelligent (1)							
Deze persoon is een durver (2)							
Deze persoon is jong van geest (3)							
Deze persoon is vrijgevig (4)							
Deze persoon kan goed leiding geven (5)							
Deze persoon is recht voor de raap (6)							
Deze persoon is stipt (7)							
Deze persoon is een							

risiconemer
(8)

Deze persoon
heeft pit (9)

Deze persoon
is eerlijk (10)

Deze persoon
is assertief
(11)

Deze persoon
is verstandig
(12)

Deze persoon
is
behulpzaam
(13)

Deze persoon
is
ondernemend
(14)

Deze persoon
is
gemotiveerd
(15)

Deze persoon
is stoer (16)

Deze persoon
is uitbundig
(17)

Deze persoon
is
hoogopgeleid
(18)

Deze persoon
is
betrouwbaar
(19)

Deze persoon
is vriendelijk
(20)

Deze persoon
heeft ervaring
(21)

Geef aan in welke mate je het eens bent met de volgende uitspraken:

(je mening kan steeds tussen deze twee uitspraken liggen: hoe verder naar links, hoe sterker je het eens bent met de linker uitspraak; hoe verder naar rechts, hoe sterker je het eens bent met de rechter uitspraak).

Q6 Deze sollicitant lijkt je geschikt voor een functie als ...

	1	2	3	4	5	6	7	
arbeider								bediende

Q7 Deze sollicitant lijkt je geschikt voor een functie waarbij communicatievaardigheden ...

	1	2	3	4	5	6	7	
niet belangrijk zijn								wel belangrijk zijn

Q8 Deze sollicitant past het beste bij een functie als...

- Heftruckchauffeur
- Barista
- Verzekeraar
- Account manager

Q9 Deze sollicitant lijkt je geschikt voor een...

	1	2	3	4	5	6	7	
lage functie								hoge functie

Q10 Waar woont deze persoon? Wees zo specifiek mogelijk.

Q11 Is deze persoon in België geboren?

- Ja
- Nee

Display This Question: If Is deze persoon in België geboren? = Nee

Q12 In welk land is deze persoon geboren?

- Italië
- Marokko
- Turkije
- Anders, namelijk _____

Q13 Probeer in je eigen woorden te omschrijven waarover deze studie volgens jou gaat.

Q14 Wil je meespelen voor de bioscooptickets?

- Ja
- Nee

Display This Question: If Wil je meespelen voor de bioscooptickets? = Ja

Q15 Vul hier je e-mailadres in om mee te spelen voor de bioscooptickets.

7.2 Summary

Everyone speaks with an accent, which is why an accent is perhaps the most recognisable sign of a certain social or ethnic background (Mai & Hoffmann, 2014). Hence, the way someone talks can quickly lead to social categorization at the expense of so-called out-groups (Abrams & Hogg, 1998; Brewer, 1979).

Not only the Speech Accommodation Theory (Giles, 1973), but also the Justification-Suppression Model (Crandall & Eshleman, 2003) offer possible explanations as to why prejudices against accents are often subtle and go by unnoticed. Therefore, it remains a topical problem that can manifest itself on the labour market. For example, international research shows that speakers with a non-standard accent are consistently judged by their pronunciation, and are considered less competent for higher positions. This phenomenon was mostly investigated in England (Kalin et al., 1980) and the United States (Hosoda & Stone-Romero, 2010). Still, research in the Low Countries (Grondelaers et al., 2019; Jaspers, 2008) shows that accents are systematically discriminated against

In Belgian-Limburg, Marzo (2016) shows that Citélanguage is considered lower in status than Standard Dutch or Limburgian. This linguistic variety arose from the mixing of Dutch with the languages spoken by twentieth-century Southern European guest workers. Moreover, Marzo and Ceuleers (2011) pointed out that Citélanguage is no longer an ethnolect, but has grown far beyond the neighbourhoods where it originated (Koeman & Marzo, 2017).

Whether speakers of this linguistic variety are disadvantaged on the labour market has not yet been investigated. Nevertheless, the above studies and findings from other European countries (Rakić et al., 2011b) make it plausible that speakers of Citélanguage are being stigmatised. Such a stigma would mean that their use of Citélanguage reduces their chances on the labour market. Therefore, this master's thesis will investigate whether Citélanguage, compared to Limburgian, has a negative influence on the assessment of an applicant and proposes the research question: *How are speakers of Citélanguage assessed in the application process compared to speakers of the Limburgian?*

The research was carried out according to the method of the Speaker Evaluation Paradigm, more specifically with the matched guise technique (MGT) (Lambert et al., 1960). This technique has already been used in Marzo (2016) and in Grondelaers & Marzo (2020) to investigate attitudes towards Citélanguage. In this master's thesis, the Limburgian was compared with Citélanguage and with an intermediary language variety in which the staccato rhythm from many ethnolects is recognizable, but in which no further phonological and grammatical characteristics specific to Citélanguage occur. In this study, this speech style was dubbed Accented Limburgian. It is typically used in formal contexts when speakers of Citélanguage do not use grammatical variations or stylistic errors. The between-subjects research design randomly assigned 81 Flemish male and female personnel recruiters to one of the three speech conditions. The design of the MGT took in account Garret's (2010) main concerns for language attitude testing. Each of the conditions proposed questions about the speaker that correlate to one of

three dimensions that were used in this study, viz. *status*, *dynamism* and *integrity*. Additionally, the participants were asked to attribute the speaker to jobs on continuums from low to high status, from blue-collar to white-collar jobs and from low to high communication skills (Hosoda & Stone-Romero, 2010).

After statistical analyses in SPSS, the following results were found. For the first factor, *status*, expectations were met. In the job interview, Citélanguage was granted a lower status than that of Limburgian. This can be extended to the job-specific attributions. Here, Citélanguage is consistently linked to the status of blue-collar workers and occupations with a low status, such as forklift truck drivers. For Limburgian, the opposite was found. This speech style was systematically linked to professions with a high status, such as account manager or insurer. Moreover, Citélanguage is assessed as suitable for occupations in which communication skills are less important. For *dynamism*, significant differences could only be found when participants thought the speaker was born in Belgium. In that case, Accented Limburgian was ranked higher than Citélanguage. With no significant findings, *integrity* proved to be of little value for this study.

For Accented Limburgian, it was found that it occupies an intermediary position both for the status dimension and for attributed professions. Accented Limburgian is considered suitable for both account manager and forklift truck driver. The results for this speech style are better than expected: Accented Limburgian scored significantly higher on status than Citélanguage, and differed non-significantly from Limburgian. In addition, this variety scored significantly better than Citélanguage when appraisers judged the speaker to be Belgian. Moreover, participants from the provinces of East and West Flanders rated Accented Limburgian as the highest in status, although this finding was not significant.

A major limitation in this research is the lack of a pretest of the presented job positions. This limits the degree to which the findings can be interpreted, as there is no guarantee the positions correlate to status and communications demands as intended. Another constraint is the overall score for *dynamism*, which is far above average ($M = 5.30$, $SD = .77$). The speaker is considered to be dynamic, regardless of speech style, which limits the degree to which the results for *dynamism* can be interpreted. On a higher level, one could argue that the dynamic traits of the speaker's voice could have an effect on the other findings in this research.

In summary, this study shows that Citélanguage is assessed more negatively in job interviews than either Limburgian or Accented Limburgian. Indeed, a bias against this language variety exists, which may hinder the professional opportunities for its speakers. When speakers of Citélanguage drop certain characteristics that can be interpreted as 'bad language', they receive significantly better ratings in a job interview. These findings can be used to better inform recruiters about the dangers of unconscious prejudice and stereotyping based on accent. This way, efforts can continue to be made to ensure equal treatment for all, regardless of origin or accent.